بسم الله الرحمن الرحيم

އެމްޕްލޯއިމަންޓް ޓްރައިބިއުނަލް

މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

މައްސަލަ ނިމުނުގޮތް

އާއިޝަތު ޝަނީޒާ ވ. ސަފޫރަން ހޮޓެލްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް

21/VTR/2025

ނިމުނު ތާރީޚު

29 މޭ 2025

މައްސަލައިގެ މައުލޫމާތު

މައްސަލަ ނަންބަރު:	21/VTR/2025
މައްސަލައިގެ ބާވަތް:	އުރުނިރުން
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ތާރީޚު:	09 ޖަނަވަރީ 2025
ޝަރީޢަތް ކުރި ތާރީޚު:	20 ޖަނަވަރީ 2025
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް:	އާއިޝަތު ޝާނިޔާ / ހއ. ބާރަށް، މަހުމާގެ (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު: A294592)
މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތް:	ސަލޫނާ މެރިޓައިމް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ކުންފުނި ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު: C-1027/2017)

ތަމްސީލުކުރުން:

<u>މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް</u>

ޝާހިމް ސަލީމް / ސަމަބޮނަމްގެ، ކ. ކާށިދޫ

<u>މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތް</u>

މައްސަލަ ބެލި މެންބަރު: ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަބްދުލްލަޠީފް

---

www.employmenttribunal.gov.mv info@employmenttribunal.gov.mv (+960) 3307701

ފިހުރިސްތު

ފެންނަތުވާ ނަތީޖާ ______ 3

މައްސަލައިގެ ޚުލާސާ ______ 3

ސާބިތުވާ ވާޤިޢާތަކާއި ދިފާޢުގެ އަދި ޝަކުވާތަކާއި މައްސަލަ ކުރިއަށްގެންދެވުނު ނިޒާމު ______ 5

މައްސަލައިގައި ޓްރައިބިއުނަލުން ބެލި ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ______ 7

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން އަދާކުރި ހިންގުމުގައި ވަޒީފާއާ ގުޅިގެން ޓްރައިބިއުނަލްގައި ވަޒީފާގެ ޒިންމާދާރުކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ބެލުން.
8 ______

މައްސަލަ ބަލައިދިނުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވެ ތަފާތުކުރުމެއް ހިނގައިފައިވޭތޯ ބެލުން. ______ 12

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ވަކިކުރުމަކީ، ޤާނޫނީ ޕްރޮސީޖަރަށް ތަބާވެ ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަބަބަކަށް ވަކިކުރުމެއްތޯ
ބެލުން. ______ 14

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އަނބުރާ ވަޒީފާއަށް ނެރުމަށް ހުށަހެޅި ކުރީގެ މުސާރަ ދިނުމަށް ބެލުން ______ 20

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ވަޒީފާގެ ނޯޓިސް 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުސާރަ ދިނުމަށް ހުކުމް ކުރުމަށް ބެލުން. ______ 21

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުން ލިބުނު ގެއްލުމަށް ބަދަލު ދިނުމަށާއި ހުށަހެޅުމާއި ގުޅިގެން ތަފާތުކުރުމުގެ
މަސައްކަތުގެ އިނާޔަތްތަކާއި، ބަދަލުގެ ގޮތުގައި އިތުރަށް ބަދަލު ދިނުމަށް ހުކުމް ކުރުމަށް ބެލުން ______ 24

ޕިއުނިޓިވް ޑެމޭޖަސް (Punitive Damages) ބަދަލު ދިނުމަށް ބެލުން. ______ 28

ވަކި ވި ބަދަލު ދިނުމަށް ބެލުން ______ 29

މައްސަލައިގެ ނިންމުން ______ 31

www.employmenttribunal.gov.mv info@employmenttribunal.gov.mv (+960) 3307701

ފެންވަރުގެ ނަޒުރު

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ

1. މި މައްސަލައަކީ ސަޔޫދުން މޯލްޑިވްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ކުންފުނި ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު:C-1027/2017) (މީގެ ފަހުން 'މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތް') އަށް ރައްދުކޮށްގެން އާއިޝަތު ޝާނިޔާ (މީގެ ފަހުން 'މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް') 09 ޖަނަވަރީ 2025 ގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބާވަތުގެ މައްސަލައެކެވެ. މި މައްސަލައަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ދީފައިވާ ނަންބަރަކީ 21/VTR/2025 އެވެ.

2. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަކީ މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ހިންގަމުންގެންދާ ނަޒާ ސަލޫން އެންޑް އެސްތެޓިކް ސްޕާއެއްގައި 08 އޮކްޓޫބަރު 2018 އިން ފެށިގެން ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން އައި މުވައްޒަފެއްކަމަށާއި، 01 ޖުލައި 2024 އިން ފެށިގެން 31 ޖުލައި 2024 ގެ ނިޔަލަށް އުޖޫރަ ހުރި އަހަރީ ޗުއްޓީގައިކަމަށާއި، އެއަށްފަހު އަންހެނުން މުވައްޒަފުން ވިހެއުމާ ދެވިގެން ދުވަސް 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ޗުއްޓީއަށް އެދިފައި ބޭސްފަހިކޮށްފައިވާކަމަށާއި، އެއަށްފަހު 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓް، ސެޕްޓެމްބަރު އަދި އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ މުސާރަ އެފަރާތަށް ދީފައިނުވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ޝަކުވާކޮށްފައިވެއެވެ.

3. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ކޯޓުގެން އެދިފައިވާ ފަރާތްތަކަކީ،

3.1 މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އުޖޫރަ ދިނުމުގައާއި ވިހެއުމާ ދެވިގެންވާ ޗުއްޓީ ދިނުމުގައި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، އެ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، އެ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 50 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރާއި 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުން.

3.2 މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އުޖޫރަ ދިނުމުގައާއި، ވިހެއުމާ ދެވިގެންވާ ޗުއްޓީ ދިނުމުގައި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވެ ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުން.

3.3 މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަކީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފަކަށްވާކަމުގައި ބަލަންޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުން.

3.4 މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މައުޟޫޢީ އިންސާފުވެރިކަން (substantive fairness) އަދި އިޖުރާއީ އިންސާފުވެރިކަން (procedural fairness) ޤާއިމުކުރާކަމަށް ކަނޑައަޅައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިވީ ވަކިވުމަކީ "ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލް" (constructive dismissal) އެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށް.

3.5 މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުވުމާއި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަކީ އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ވަޒީފާއިން ވަކިވެފައިވާ މުވައްޒަފެއްކަމުގައި ނުބެލުމަށާއި، ވިއުމާ ގެއްލުނު ތަރައްޤީގެ 03 (ތިނެއް) މަހުގެ ދުވަހަށްވާ އުޖޫރައާއި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ވަޒީފާ ރުޖޫޢަކުރުވާ ހަމައަށް ޤާއިމުވާ ދުވަސްވަރަކަށް މުސާރައާއި، ވަޒީފާއިން ބާޠިލުކުރުމުގެ ގޮތުގައި ލިބެމުންދިޔަ އެންމެހައި އިނާޔަތްތަކާއި ރަމަޟާން މަހުގެ އިނާޔަތް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދިނުމަށް މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އަމުރުކުރުން ދިނުމަށް.

3.6 މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން މުވައްޒަފަކަށް އުޖޫރަ ދިނުމުގައި ވަޒީފާގެ ޤާނޫނުގައިވާ އަސާސީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވެފައިވާތީއާއި، ވިއުމާ ގެއްލުނު ތަރައްޤީގެ މަންފާ މުވައްޒަފަށް ނުލިބޭތީއާއި، އަމަލުކޮށްފައިވާތީއާއި، އުޖޫރައާއި ވިއުމާ ގެއްލުނު ތަރައްޤީ ދިނުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ވަޒީފާގެ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ތަފާތުކުރާތީއާއި، ބައްޓަންކުރުވުން ކަނޑަފުގައި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ވަޒީފާގެ ޤާނޫނާ ޚިލާފުވެފައިވާ ދަރަޖައަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޕިއުނިޓިވް ޑެމޭޖަސް (punitive damages) ގެ ގޮތުގައި އިތުރު 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާ ވީހާ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދިނުމަށް މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އަމުރުކުރުން ދިނުމަށް.

3.7 މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން މި މައްސަލަ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅުމަށްޓަކައި ޤާނޫނީ ޚިދުމަތް ހޯދުމަށް ހަރަދުކުރަން ޖެހިފައިވާ 35000/-ރ (ތިރީސް ފަސްހާސް ރުފިޔާ) އަދި، މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް މުވައްޒަފުގެ އަމަލުކުރުމުގެ ސަބަބުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށް.

www.employmenttribunal.gov.mv info@employmenttribunal.gov.mv (+960) 3307701

ސަޢޫދު ވޯކްފޯސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ އަރިހުން ޙާޟިރުނުވެގެން މައްސަލަ ކުރިއަށްގެންދަން ނިންމުން

4. މި މައްސަލަ ބަލައިގަތްކަން ޖަވާބުދޭފަރާތަށް ހަބަރުދީ، މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތުގެ ވަކީލުގެ ޒިންމާއާއި، 09 ފެބްރުއަރީ 2025 ގެ 12:00 ގެ ކުރިން މައްސަލައިގެ ޖަވާބު ހުށަހަޅާ ފޯމު ޖަވާބުދޭފަރާތުން ހުށަހެޅުމަށް އަންގައި، މައްސަލައިގެ ލިޔެކިޔުންތަކާއި މި ޖަވާބުދޭފަރާތުގެ "މައްސަލައާއި ޖަވާބުދާރީވުމަށް އެންގުން" (22 ޖަނަވަރީ 2025) މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތަށް އީމެއިލް މެދުވެރިކޮށް ފޮނުވައިފައިވެއެވެ.[1] މި އެންގުމާ ދެކޮޅަށް އީމެއިލްގެ ޖަވާބުގައި ifsha@nada.com.mv އިން 27 ޖަނަވަރީ 2025 ގައި މި ޖަވާބުދޭފަރާތަށް ފޮނުވާފައިވާ އީމެއިލްގައި އަންނަނިވި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"Confirming the receipt of the documents forwarded."

5. މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތަށް ދަތުރު މުއްދަތުގައި މައްސަލައިގެ ޖަލްސާ ހޯދުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާތީ، 16 ފެބްރުއަރީ 2025 ގެ 13:00 އަށް މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމެއް ބޭއްވުމަށް ތާވަލުކުރައްވާ ޖަވާބުދޭފަރާތުގެ ނަންބަރު 296/VTR-M5/AV-HZR/2025 (12 ފެބްރުއަރީ 2025) "އަޑުއެހުން/ޖަލްސާ ނޯޓިސް" އީމެއިލް މެދުވެރިކޮށް ބާއްވާ އަޑުއެހުމަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު" މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތަށް ފޮނުވައިފައިވެއެވެ. މި އީމެއިލް ފޮނުވުމާ ދެކޮޅަށް ifsha@nada.com.mv އިން 13 ފެބްރުއަރީ 2025 ގައި މި ޖަވާބުދޭފަރާތަށް ފޮނުވާފައިވާ އީމެއިލްގައި އަންނަނިވި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"We are writing to acknowledge the receipt of the scheduled hearing date. However, we would like to kindly request a postponement, as Ms. Nada will be out of town on the proposed date.

We would greatly appreciate it if you could kindly consider an alternative date for the hearing that would accommodate her absence."

އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ވަކީލު ދަތުރުކުރައްވާތީ ވަކި ތާރީޚެއް އެދިވަޑައިގަތުމުން އެކަށީގެންވާ މި ޖަވާބުދޭފަރާތުން އަންގާފައިވާނެއެވެ. މި އަދި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ރައްދުދޭފަރާތުގެ ވަކީލުވެރިޔާއަށް، މައްސަލަ އެދުނު ތާރީޚާއި ދެމެދު ޖަވާބުދޭފަރާތުން ޙާޟިރުވުމަށް ގޮވާލުމުގެ ނަންބަރު 2022/R-14 (ވަޒީފާގެ ޖަވާބުދޭފަރާތުގެ ގަވާއިދު) ގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ އަޑުއެހުމަކީ މައްސަލަ

---

[1] މި ލިޔުން ފޮނުވައިފައިވަނީ 22 ޖަނަވަރީ 2025 ގައި އީމެއިލް މެދުވެރިކޮށް admin@nada.com.mv އަށެވެ. މީގެ ސަޢޫދު ވޯކްފޯސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ އީމެއިލް އެޑްރެސްގެ ގޮތުގައި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އީމެއިލް އެޑްރެހެވެ.

ރައްދުވި ފަރާތުން ހާޟިރުނުވާ ފުރަތަމަ އަޑުއެހުންކުރުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަން މި ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނަންބަރު 200-M5/INDIV/2025/105 (17 ފެބްރުއަރީ 2025)[2] "ހާޟިރުނުވާ އަޑުއެހުންކުރުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެންގުން" އިން އަންގާފައިވާނެއެވެ.

6. މި މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމެއް 26 ފެބްރުއަރީ 2025 ގެ 13:00 ގައި ބޭއްވުމަށް ތާވަލުކޮށް، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނަންބަރު 360/VTR-M5/AV-HZR/2025 (12 ފެބްރުއަރީ 2025) "އޯޑިއޯ/ވީޑިއޯ ލިންކު މެދުވެރިކޮށް ބާއްވާ އަޑުއެހުމަށް ހާޟިރުވުމުގެ އަމުރު" މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތަށް ފޮނުވާފައިވާނެއެވެ. މި އީމެއިލް ފޮނުވުމާ ގުޅިގެން ifsha@nada.com.mv އިން 25 ފެބްރުއަރީ 2025 ގައި މި ޓްރައިބިއުނަލަށް ފޮނުވާފައިވާ އީމެއިލްގައި އެންނަނިވި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"We regret to inform you that Ms· Nada will be unable to attend the hearing scheduled for tomorrow due to prior commitments related to her daughter's school event in Maafushi· As she will not be in Male' on the day of the hearing and wishes to attend in person, she kindly requests for the hearing to be rescheduled to a later date·"

މިފަދައިން މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން އީމެއިލްކޮށްފައިވީނަމަވެސް، މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތް ތަމްސީލުކުރުމަށް ޓްރައިބިއުނަލަށް ހާޟިރުވާނެ ވަކި ފަރާތެއް ޢައްޔަނުކޮށް އެކަން މި ޓްރައިބިއުނަލަށް އަންގާފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި 26 ފެބްރުއަރީ 2025 ގައި ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ އަޑުއެހުން ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް ނިންމާފައިވާކަން އެފަރާތަށް 26 ފެބްރުއަރީ 2025 ގެ 10:41 ގައި އީމެއިލް މެދުވެރިކޮށް އަންގާފައިވާނެއެވެ. މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މި އަޑުއެހުމަށް ގާނޫނާއި މަޤުބޫލު އުޒުރެއް ނެތި ޓްރައިބިއުނަލަށް ހާޟިރުވެފައިނުވާތީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުގެ ގަވާއިދުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ އަޑުއެހުމުގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން ހާޟިރުނުވާ ދުވަސް އަޑުއެހުންކުރުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަން މި ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނަންބަރު 200-M5/PRIV/2025/45 (26 ފެބްރުއަރީ 2025)[3] "ހާޟިރުނުވާ އަޑުއެހުންކުރުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެންގުން" އިން އަންގާފައިވާނެއެވެ.

---

[2] މި ލިޔުން ފޮނުވާފައިވަނީ 17 ފެބްރުއަރީ 2025 ގައި އީމެއިލް މެދުވެރިކޮށް admin@nada·com·mv އީމެއިލް އެޑްރެހަށެވެ.

[3] މި ލިޔުން ފޮނުވާފައިވަނީ 26 ފެބްރުއަރީ 2025 ގައި އީމެއިލް މެދުވެރިކޮށް ifsha@nada·com·mv އަދި admin@nada·com·mv އީމެއިލް އެޑްރެހަށެވެ. އަދި މި އީމެއިލް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ އީމެއިލް އެޑްރެސްކަމުގައިވާ info@srslegalsolutions·com އަށް ކޮޕީކޮށްފައިވާނެއެވެ.

7. އިސްވެ ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ދެ އަޕީލަންޓުން ޕާސަނަލްކޮށްގެން އަންގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތަށް ފޯނުކޮށް ޕާސަނަލްކޮށްދުމުގެ އަމުރުތަކާ އެއްގޮތަށް، މަޤްބޫލު އުޒުރެއް ނެތި ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ޓްރައިބިއުނަލަށް ޕާސަނަލްކޮށްދިނުމާއި، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ޓްރައިބިއުނަލުގެ ގަވާއިދުގެ 54 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިއާޔަތްކޮށް މި މައްސަލަ، މައްސަލަ ރައްދުވި ސަރުކާރުން މާލޭސިޓީ ޕްރައިވެޓް ކްލަބުގެ ފައިލު ޕާސަނަލްގައި ބެލުމަށް ނިންމާފައިވާކަން މި ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނަންބަރު 200-M5/PRIV/2025/46 (26 ފެބްރުއަރީ 2025)[4] "މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުގެ ފައިލު ޕާސަނަލްގައި ޓްރައިބިއުނަލުން މައްސަލަ ބަލަން ނިންމާފައިވާކަން އަންގާ ލިޔުން" އިން އަންގާފައިވާނެއެވެ.

މައްސަލައިގައި ޓްރައިބިއުނަލުން ގޮތް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ކަންތައްތައް

8. މި މައްސަލައިގައި އަޕީލަންޓު ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ އަލީގައި އަންނަނިވި ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ޓްރައިބިއުނަލުން ގޮތް ކަނޑައަޅަންޖެހޭކަމުގައި ދެކެމެވެ.

8.1 މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އުޖޫރަ ދިނުމުގައާއި ވިޔުމާ ގެއްލުނު ކޮއްޕި ދިނުމުގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން ވަޒީފާދޭ ފަރާތް ޤާނޫނާ ހިލާފުވެފައިވޭތޯ ބެލުން.

8.2 މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހިލާފަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތާމެދު ތަފާތުކޮށްފައިވޭތޯ ބެލުން.

8.3 މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ވަކިކުރުމަކީ، ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލްއެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅާނަމަ ހޯދައިދޭ އުސޫލު ބެލުން.

8.4 މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ރުޖޫޢަކުރުވުން ހޯދައިދޭ އުސޫލު ބެލުން.

8.5 މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ވިޔުމާ ގެއްލުނު ކޮއްޕީގެ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ އުޖޫރަ ނަގައިދިނުން ހޯދައިދޭ އުސޫލު ބެލުން.

8.6 މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ވަޒީފާ ރުޖޫޢަކުރާ ހަމައަށް ލިބިފައިވާ ދުވަސްތަކަށް މުސާރައާއި، ވަޒީފާއިން އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ލިބެމުންދިޔަ އެންމެހައި އިނާޔަތްތަކާއި، ތަރަކާތް މަހުގެ އިނާޔަތް ނަގައިދިނުން ހޯދައިދޭ އުސޫލު ބެލުން.

[4] މި ލިޔުން ފޮނުވާފައިވަނީ 26 ފެބްރުއަރީ 2025 ގައި އީމެއިލް މެދުވެރިކޮށް ifsha@nada.com.mv އަދި admin@nada.com.mv އަށާއި އަދި މި އީމެއިލް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ އީމެއިލް އެޑްރެސްކަމަށްވާ info@srslegalsolutions.com އަށް ކޮޕީކޮށްފައިވާނެއެވެ.

8.7. މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން އަމަލުކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބަލައި، ޕިއުނިޓިވް ޑެމޭޖަސް (Punitive Damages) ނަގައިދިނުމަށް ހަމައެއް އޮތްތޯ ބެލުން.

ޤާނޫނީ ހިދުމަތް ހޯދުމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ހަރަދުކުރިކަމަށް ބަޔާންކުރާ -/35000ރ (ތިރީސް ފަސްހާސް ރުފިޔާ) ނަގައިދިނުމަށް ހަމައެއް އޮތްތޯ ބެލުން.

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އުޖޫރަ ދިނުމުގައި ލިބުމާ ގުޅިގެން ޗުއްޓީ ދިނުމުގައި ވަޒީފާގެ ޤާނޫނާ ޚިލާފުވެފައިވާތޯ ބެލުން.

މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

9. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް މާބަސްދޫވާ ގުޅިގެން 2024 ވަނަ އަހަރު ބޭނުންގައި ލިބުމާ ގުޅިގެން ޗުއްޓީ ނަގާފައިވާކަމަށާއި، އޭގެތެރެއިން 01 ޖުލައި 2024 އިން 31 ޖުލައި 2024 އަށް އެފަރާތް ހުރި އަހަރީ ޗުއްޓީގައި ކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް ކުންފުނީގެ އަންނަނީ މުސާރަދިނުމަށް މާބަސްދޫވުން ދެމުން އައިސް 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ ލިބުމާ ގުޅިގެން ޗުއްޓީއަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ގޮސްފައިވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

10. އެހެންނަމަވެސް، މި މުއްދަތުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މުސާރަ ދީފައިވަނީ ހަމައެކަނި 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގައި އެފަރާތް އަހަރީ ޗުއްޓީގައި ހުރި މުއްދަތަށް އެކަނިކަމަށާއި، އޮގަސްޓް މަހުގެ މުސާރަ ޖަމާކޮށްދިނުމުގައިވާ 08 ސެޕްޓެންބަރު 2024 ގައި ކުންފުނީގެ އެކައުންޓެންޓަށް އެކަން އަންގައި މުސާރަ ޖަމާކޮށްދިނުމުގައިވާ ސަބަބު ސާފުކޮށްދިނުމަށްކަމަށާއި، މުސާރަ ޖަމާކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ކުންފުނީގެ ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ލިބުމާ ގުޅިގެން ޗުއްޓީއަށް ފަދަ އުނިކުރި ބަޖެޓަށް ނަންބަރުކޮށްގެ "އަޑިއޯކުއެއް" ފޮނުވައިފައިވާ މުސާރަ ހިފެހެއްޓުމަށް ނިންމައިފިކަމަށާއި، މިއީ މުސާރަ ހިފެހެއްޓުމުގެ ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ސަބަބެއް ނޫންކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނުގެ 50 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރާއި، 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ) އަދި (ރ) އާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

11. މުވައްޒަފުން ގަވާއިދުން މުސާރަ ދިނުމާއި، ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޒިއްމާވާ ޗުއްޓީތައް ދިނުމާއި، ޗުއްޓީއަށް ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭ ކަންކަން ނުކުތުމަކީ ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަޔާންކުރާ މައްސަލަ ލާޒިމު ކަމެއްކަމަށާއި، އެ ކަންކަން ޤާނޫނާ

އެއްގޮތަށް ކުރަންވާނެކަމަށް އެއްބަސްވުމުގައި އަކުރުން އަކުރަށް ލިޔެފައި ނުވިނަމަވެސް، އެ ކަންކަމަކީ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގައިވެސް ހިމެނޭ implied obligation ތަކެއްކަމުގައި ބަލަންޖެހޭނެކަމާއި، އެގޮތުގެ މަތިން، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގައި މުސާރައާއި ވިހެއުމާ ގުޅިގެންދާ ޗުއްޓީއާ ގުޅޭގޮތުން އަސާސީ ކަންކަމާ ހިލާފުވުމަކީ، ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމާވެސް ހިލާފުވުމެއްކަމުގައި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

ޓްރައިބިއުނަލަށް ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް

12. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި (ނ) ގައި އަންނަނިވި އިބާރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"(ހ) އަންހެން މުވައްޒަފަކަށް، ވިހާނެކަމަށް ލަފާކުރާ ދުވަސް ބަޔާންކޮށް، ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާ ޑޮކްޓަރަކު ދޫކުރާ ސެޓްފިކެޓް ހުށަހެޅުމުން، އެ މުވައްޒަފަކަށް، ވިހެއުމާ ގުޅިގެން 60 ދުވަހުގެ ޗުއްޓީ ދޭންވާނެއެވެ. ވިހެއުމާ ގުޅިގެން ޗުއްޓީ ދިނުމުގައި ވިހާނެކަމަށް ލަފާކުރާ ދުވަހުގެ ކުރިން ހިމެނޭގޮތަށް ގިނަވެގެން ދެވޭނީ 30 ދުވަހުގެ ޗުއްޓީއެވެ. މިގޮތުން ދިނުން ޢަމަލުކުރަން، ވިހެއުމާ ގުޅިގެން ޗުއްޓީ ފެށިގެންދާނީ ވަޒީފާދޭފަރާތާއި އެމުވައްޒަފަކާ މަޝްވަރާކޮށް ނިންމާނީއެވެ."

"(ށ) އަންހެން މުވައްޒަފަކަށް، ވިހެއުމާ ގުޅިގެން ލިބޭ ޗުއްޓީގައި ހުންނަ މުއްދަތުގައި، ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އޭނާއަށް ލިބޭ ޙައްޤުތަކާއި، އިނާޔަތްތަކާއި، މަޤާމުގެ ކުރިއެރުން ލިބިދިނުން ފަދަ ޙައްޤުތައް ފުރިހަމަކޮށް ލިބިދޭންވާނެއެވެ. މިގޮތުން، ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޙައްޤުވާ ލިބޭ ޙައްޤުތަކާއި، މަޤާމުގެ ކުރިއެރުން ލިބިދިނުމަށް ވަޒީފާގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ގުނަމުންދާނަމަ އެއްވެސް އުނިކަމެއް ގެނެސްގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި އެހެން ވަޒީފާ އަދާކުރާ މުއްދަތަކަށް އެއްވެސް ހުކުމެއް، އަދަބެއް، ނުވަތަ ޑިސިޕްލިނަރީ ކަމަކަށް ނުވަތަ އުޖޫރައިގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ބަދަލެއް ގެނެސްގެން ނުވާނެއެވެ."

"(ނ) ވިހެއުމާ ގުޅިގެން ލިބޭ ޗުއްޓީއެއްގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ އަންހެން މުވައްޒަފަކަށް އިނާޔަތުގެ ގޮތުން އާދައިގެ މުސާރަ ދޭންވާނެއެވެ. މިގޮތުން އާދައިގެ ބަޔާންވާ މުސާރައިގެ ގޮތުގައި ދޭނީ، އާންމުކޮށް މުސާރަދޭ ދުވަހުއެވެ."

13. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 50 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި،

"ވަގުތީ މުވައްޒަފަކަށް ލިބެންވާ މުސާރަ ދިނުމުގައި، އެހެން ގޮތަކަށް މުވައްޒަފުންނާއެކުވެސް، މަދުވެގެން މަހަކު އެއްފަހަރު މުސާރަ ދޭންވާނެއެވެ."

މި އިބާރާތުން ބަޔާންކޮށްދެއެވެ.

14. ވަޒީފާދޭ އެއްވެސް ފަރާތަކުން އޭނާގެ މުވައްޒަފުންނަށް ލިބޭ މުސާރަ ހޭދަކުރުމުގައި އެ މުވައްޒަފުންނަށް އޮތް މިނިވަންކަމަށް ހުރަސްއެޅޭފަދަ ކަމެއް ކުރުން ނުވާނެކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 4 ވަނަ

ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި 55 މާއްދާގެ (ހ) ގައި، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން އޭނާގެ މުވައްޒަފުންނަށް ދޭ މުސާރައާއި އުޖޫރައިން އުނިކުރެވޭނެ ހާލަތްތަކުގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ހާލަތްތައް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"(1) ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތީން ނުވަތަ ކޯޓުގެ އަމުރަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތީން އުނިކުރަންޖެހޭ އެއްޗެއް އުނިކުރުން؛

(2) ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން މުވައްޒަފަކަށް ހަވާލުކޮށްފައިވާ ގެއެއް ނުވަތަ ދިރިއުޅޭނެ ތަނެއް ކުއްޔަށް، ނުވަތަ ކާއެއްޗެހި ހިލޭ ދިނުމާ، ނުވަތަ އޭނާ އެމުވައްޒަފަކަށް ވިއްކާ މުދަލަކާ ނުވަތަ ދޭ ޚިދުމަތަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ އޭނާ އެމުވައްޒަފަކަށް ދޫކުރާ ލޯނަކާ ނުވަތަ އޭނާ ދޭން ޖެހޭ ފައިސާ މުވައްޒަފުގެ މުސާރައިން ވަޒީފާދޭ ފަރާތަށް ދެއްކުމަށް އަދަދު ކަނޑައަޅައި އުނިކުރުމަށް މުވައްޒަފުގެ ރުހުން، ލިޔުމުން ލިބިގެން، އެ ރުހުމުގައި ބަޔާންކުރާ އަދަދަކަށް، ނުވަތަ މުވައްޒަފުގެ ފަރާތުން އެކަމަށް ވަކި އަދަދެއް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނޫނަސް އުނިކުރާ އުނިކުރުން؛

(3) އެމުވައްޒަފެއްގެ ޚިޔާނާތެއްގެ ނުވަތަ ބޭއިންސާފުވެރިކަމެއްގެ ސަބަބުން، ނުވަތަ ކުށްވެރިކަމުގެ ސަބަބުން ދެއްކުމަށް ޙުކުމްކުރާ ހާލަތްތަކުގައި ނަގާ ކޮމްޕެންސޭޝަން އުނިކުރާ އުނިކުރުން"

15. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން މި ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމަށް ބަލާއިރު، މި އެއްބަސްވުމަކީ 08 އޮކްޓޫބަރު 2018 ގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމެއްކަމާއި، މި އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތަކީ 2 (ދޭއް) އަހަރު ދުވަސްކަމަށް އެއްބަސްވުމުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން އެދޭނަމަ، އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރެވިދާނެކަމަށް ވެސް މި އެއްބަސްވުމުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ފަހުން އިތުރު އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވެއެވެ. އަދި މި އެއްބަސްވުން ފިޔަވައި އިތުރު އެހެން އެއްބަސްވުމެއް މި މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން މި ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅާފައެއް ނުވެއެވެ.

16. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ 27 ވަނަ މާއްދާގައި ވިއުމާ ގުޅިގެން މުވައްޒަފަށް 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަސް ޗުއްޓީގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

17. ސަރުކާރުން ކޮލިފިސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދިޔައިމާ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ މުސާރަ ސްލިޕުން ބަލާއިރު، 01 ޖުލައި 2024 އިން ފެށިގެން 31 ޖުލައި 2024 ގެ ނިޔަލަށް އުޖޫރައިގެ ގޮތުގައި މައްސަލަ ހަމައެކަނި ފަރާތުން -/15990ރ (ފަނަރަ ހާސް ނުވަ ސަތޭކަ ނުވަދިހަ ރުފިޔާ) މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދިޔައިމާކަން އެނގެއެވެ. އޭގެފަހުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން އިސްތިއުފާ ދިނުމާ ހަމައަށް އެއްވެސް މަހެއްގެ މުސާރަ އެފަރާތަށް ދީފައިނުވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

18. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓު މަހުގެ މުސާރަ ނުލިބޭތީ، އެކަމާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ރައްދުވި ކުންފުނީގެ އެކައުންޓެންޓް ސަޕްލައިޗެއިން މެނޭޖަރަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ވައިބަރ މެސެޖްކުރިކަން ފޮނުވާފައިވާ މެސެޖްއެކަމަކަށް ބައްލަވާފައިވަނީ ހުށަހަޅާފައިވާ ސްކްރީންޝޮޓަށް ބަލާއިރު، މި މެސެޖަކީ 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2024 ގައި ފޮނުވާފައިވާ މެސެޖެއްކަމާއި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ މުސާރަ ނުދީ ހިފަހައްޓާފައިވާ ސަބަބު ސާފުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި މިކަމާ ގުޅިގެން 31 އޮކްޓޫބަރު 2024 ގައި ވެސް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތަށް އީމެއިލްއެއް ފޮނުއްވާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

19. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ފޮނުއްވާފައިވާ އީމެއިލްގެ ޖަވާބުގައި 31 އޮކްޓޫބަރު 2024 ގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުގެ އޮޕަރޭޝަންސް އެންޑް ސަޕޯޓް މެނޭޖަރު ފޮނުއްވާފައިވާ އީމެއިލްގައި އޮގަސްޓު މަހުން ފެށިގެން އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް ވިޔަފާރި ގެއްލުންތައް ކޮމްޕެނީގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ހުރި ނަމަވެސް، ވިޔަފާރި ގެއްލުންތައް ކޮމްޕެނީގެ މަސްތާ ޑިބަރުވާނީ ހަމައެކަނި ކޮމްޕެނީ ނިމުމުން އަނބުރާ ވިޔަފާރި ނުކުންނަން ގަސްތުކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް އެކަށީގެންވާ ބާރުކޮށްފައިވާ. އަދި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އިސްތިއުފާ ދިނުމަށް އެދޭނަމަ އަވަހަށް ކޮށްދެވޭނެކަމާއި، އެފަރާތް އަމިއްލަ ވިޔަފާރި ނުކުތުމުން މައްސަލަ ރައްދުވި ކުންފުނި ހަމަޖެހިފައިވާ ވިޔަފާރިއާ ގުޅިގެން ގުޅުންއޮތުމުގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އަނބުރާ ވިޔަފާރި ނުކުތުމުން ވިޔަފާރި ގުޅިގެން ކޮމްޕެނީގެ ފައިސާ ދައްކަމުންދާ ކުންފުނިން ނިންމިދާނެކަން މި އީމެއިލްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ވިޔަފާރި ގުޅިގެން ކޮމްޕެނީގެ ފައިސާ ދެއްކުމަށް މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މި އީމެއިލްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މި އީމެއިލަށް ޖަވާބުދެމުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އަނބުރާ ކޮމްޕެނީ ނިމުމަށްފަހު އޮގަސްޓު މަހުން ފެށިގެން އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ވިޔަފާރި ގުޅިގެން ދެވިފައިވާ ކޮމްޕެނީގެއިކަމާއި، އެ ކޮމްޕެނީގެ މުއްދަތަކީ 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަސް ކަމުގައި ބުނެފައެވެ.

20. މި ތަރުތީބުގެ 12، 13 އަދި 14 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވިޔަފާރީގެ ޙާލަތުގެ ނަތީޖާއަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އަދި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މުސާރަ ލިބިފައިނުވާކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް އެފަރާތަށް ކުރިމަތިވާ ކަމުގައި ނުދޭކަމީ، މި މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މުސާރަ ދިނުމާއިމެދު، އެކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ސާފުކަން ޙާޟިރުކޮށް ޕްރޮޑަކްޝަން ތަކެތީގެ ބޮޑުމިނުގެ ކޮށްދެވޭނެ ގޮތެއް ނެތެވެ. މި މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓު، ސެޕްޓެމްބަރު އަދި އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ މުސާރަ ދީފައިނުވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބުނެފައިވާ އިރު، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތާއި، މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތާ ދެމެދު ކުރިއަށްގެންދިޔަ އިމެއިލް މުޢާމަލާތްތަކަށް ބަލާއިރު، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ވިޔަފާރި ގެއްލުންތަކާ މުއްދަތުގައި މުސާރަ ދީފައިނުވާކަން މައްސަލަ ރައްދުވި

ފަރާތުން ބުނެފައިވާއިރު، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މި މުއްދަތުގައި އުޖޫރަ ދީފައިވާކަން އެނގޭނެ އެއްވެސް ހެއްކެއް މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިނުވާތީ، މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މި މުއްދަތުގައި އުޖޫރަ ދީފައިވާކަމުގައި ބެލެންނެތެވެ. އަދި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މުސާރަ ނުދިނުމަކީ، ވިހެއުމާ ބެހޭގޮތުން ޗުއްޓީ ދިނުމުގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމުގައި ކަނޑައަޅަންޖެހޭކަމުގައި ދެކެމެވެ.

މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވެފައިވޭތޯ ބެލުން.

މި ނުކުތާއާ ދޭތެރޭ މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

21. 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓު، ސެޕްޓެންބަރު އަދި އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ މުސާރަ މައްސަލަ ރައްދުވާ ކުންފުނީގެ އެހެން މުވައްޒަފުންނަށް ދީފައިވާ ކަމަށާއި، ކުންފުނީގެ އެހެން އެންމެން މުވައްޒަފުން އެ މުވައްޒަފުން ވިހެއުމާ ބެހޭގޮތުން ޗުއްޓީގައި ހުރި ދުވަސްވަރު މުސާރަ ދީފައިވާކަމަށާއި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އެ މަސްތަކުގައި މުސާރަ ނުދިނުމަށް ނިންމީ ވިހެއުމާ ބެހޭގޮތުން ޗުއްޓީއާ ގުޅުވާފައި ކަމަށާއި، މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން މި ތަފާތުކުރުން ގެންގުޅުއްވީ، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް މަސައްކަތުގެ އަސާސްގައި ކަމަށް ޖިންސާއި ވިހެއުން އަސާސެއް ވަޒީފާއަށް ނުނަންގަވާކަމަށާއި، މިއީ އިތުރަށް ދިނުމުގައި، ވިހެއުމާ ބެހޭގޮތުން ޗުއްޓީ ދިނުމުގައި، އާއިލާގައި ތަފާތުކުރާ ޢިނާޔަތެއް ދިނުމަކަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ތަފާތުކުރުމެއް ކޮށްފައިވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

22. އެހެންކަމުން، މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ވިހެއުމާ ބެހޭގޮތުން ޗުއްޓީގެ މުއްދަތުގައި މުސާރަ ނުދީ ނިންމާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޚިލާފަށް ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން އެދިފައިވެއެވެ.

ޓްރައިބިއުނަލުން ފާހަގަކުރި ނުކުތާތައް

23. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބު (އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން) ގައި ހިމެނޭ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ހަމަހަމަކަމާއެކު މުސާރަދިނުމުގެ ޙައްޤާއި، މަސައްކަތްކުރުމާއި، ކުރާ މަސައްކަތާ އެއް މިންގަނޑެއްގެ ވަޒީފާތަކުގެ އެއް ނިސްބަތަކުން ހަމަހަމަކަމާއެކު އުޖޫރަ ލިބުމާއި، އެއް ހަމައެއްކަން ވަޒީފާގެ ކުރިއެރުން ލިބުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވާނެ ކަމަށެވެ.

24. އަދި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި،

" ވަޒީފާ ދިނުމުގައާއި، އުޖޫރަ ކަނޑައެޅުމުގައާއި، އުޖޫރަ އިތުރު ކުރުމުގައާއި، ތަމްރީން ދިނުމުގައާއި، ވަޒީފާގެ ޝަރުޠުތަކާއި ވަޒީފާއަދާކުރާނެގޮތް ކަނޑައެޅުމުގައާއި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައާއި، ވަޒީފާއަދާކުރުމުގައި ދިމާވާ އެހެނިހެން ކަންކަމުގައި، މީހެއްގެ ނަސްލަކަށް، ކުލައަކަށް، އިޖުތިމާޢީ ނިސްބަތަކަށް، ދީނަކަށް، ސިޔާސީ ގޮތުން ދެކޭ ޚިޔާލުތަކަކަށް، ނުވަތަ ނިސްބަތްވާ ސިޔާސީ ޕާޓީއަކަށް، ޖިންސަކަށް، ކައިވެނީގެ ނިސްބަތަކަށް، އާއިލާގައި އަދާކުރާ ޒިންމާތަކަކަށް، ޔޫނިއަނުތަކަށް، މެމްބަރުވުމަށް ނުވަތަ ގޮތުން ޢުމުރަށް، ނުވަތަ ހުރި ނުކުޅެދުންތެރިކަމަށް ބަލައި، ވަކިބައެއްކޮށް ހަމަހަމަ މީހުންގެ ގޮތުގައި، އެއްވެސް ގޮތަކުން ތަފާތުކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ."

މި އިބާރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާއާ ހިލާފުވާގޮތަށް ތަފާތުކުރުމުގެ ސަބަބުތަކާއި ހަމަހަމަނޫންގޮތަކަށް، ތަފާތުކޮށް ނުކުތާ ކަމަށް ނުވަތަ ތަފާތު ކަމެއް ގެނައި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާ ޚިލާފު ގޮތެއްގެ މަތިން އެކަހެރިކޮށް ސަރަޙައްދުގެ މައްސަލަ ބިނާކުރެވިފައި ބެހޭ ގޮތުގެ ބައެއް ވަޒީފާގެ ޝަރުޠުތަކާ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

25. މައްސަލަ ރައްދުވީ ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މުސާރަ ނުދިނުމަށް ނިންމުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ގުޅުވާލައިދޭ އެފަރާތް ނެގި ވިޒާ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުކުރުމަށް އެދިގެން އޮތުމާއި، މި މައްސަލައިގައި ގޮތް ނިންމުމުގައި ބަލަންޖެހޭނީ މައްސަލަ ރައްދުވީ ފަރާތުގެ ވަޒީފާ އަދާކުރި އެހެން ބޭފުޅުންނާ މުޢާމަލާތްކުރި ގޮތާއި ވިސްނާ ދެވޭގޮތް ޚާއްޞަވެސް ދިން ތަމްރީނުގައި އެފަރާތްތަކާއި އުޖޫރަ ދިނުމުގައި ތަފާތުކޮށްފައިވާ ކަމެއް، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތާ އެކު ދިމާނަށް ޚާއްޞަކޮށް ދިން ފަރާތުގެ ޚިދުމަތަށް ތަފާތުކޮށް މުޢާމަލާތްކުރިކަން ސާބިތުވާ ހެކި ހުށަހަޅާފައިވާކަން ނުފެނެއެވެ.

26. ވިސްނާ ދޭގޮތުން ޚާއްޞަ ކަމާބެހޭ ކޮންމެވެސް ބައެއް އަނބުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ދޭތެރޭ ދިފާޢުކުރާކަން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނަމަވެސް، އެފަރާތްތަކަކީ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން އަދާކުރަމުން ދިޔަ މަޤާމާއި އެއް ފެންވަރެއްގެ ދާއިރާއެއްގެ މަޤާމުތަކެއްގައި ވަޒީފާ އަދާކުރި ފަރާތްތަކެއް ނޫން ކަމާއި ހުށަހެޅުނު ހެކިތަކުން ވަޒީފާދިނުމާ ގުޅޭ ޚާއްޞަ ކަމަކާ ބެހޭގޮތުން، އެފަރާތްތަކާއި ވިޔަސް ދިމާވާ ގުޅުމެއް ޚާއްޞަކޮށް ދިމާވާ ކަމުގައި ހުށަހެޅުނު ހެކިތަކަކުން ދެވޭ ވަކި ބައެއް ނެތް ކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ހަމަހަމަ ނޫން ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅި ގޮތަށް ކަމެއްގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމަކަށް ނުފެނޭތީވެ، އެހެންކަމުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތާ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ރައްދުވީ ފަރާތުން ތަފާތުކުރިކަމުގައި ބެލެނުންވެއެވެ.

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިވި ވަކިވުމަކީ، ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލްއެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅާނެ ހަމައެއް އޮތްތޯ ބެލުން.

މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

27. 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހު އަހަރީ ބޯނަސް ނުދެމުމަށްފަހު މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ދިޔައީ ވިޔުމާ ގުޅިގެންނާ ބޯނަސްއަށް ކަމަށާއި، ޖުލައި މަހުގެ މުސާރަ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ޖަމާކޮށްދީފައިވާތީ، އޭގެ ފަހުން އޮގަސްޓް މަހުގެ މުސާރަ ޖަމާކޮށްދީފައި ނުވާތީ، 08 ސެޕްޓެންބަރު 2024 ގައި ކުންފުނީގެ އެޗްއާރުޑިޕާޓްމަންޓަށް އެކަން އަންގައި، މުސާރަ ޖަމާކޮށްދީފައިނުވާ ސަބަބު ސާފުކޮށްދިނުމަށް މުސާރަ ޖަމާކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާ އީމެއިލަށް، ޖެހިގެން އައި ސެޕްޓެންބަރު މަހު، އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ މުސާރަ ޖަމާކޮށްދިނުމުގައި ލަސްވާކަމަށް، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ މުސާރަ ހިފަހައްޓާފައިވާ ވަޒީފާގެ މާބަރުމުދާގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތާ ގުޅުގެ ދުމުން އަޅުވާފައި ފަރާތްފަރާތުގައިވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ޝަކުވާކުރެއްވީ، މަސައްކަތް ކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ވަޒީފާގެ މާހައުލެއް ނެތްކަމަށް އަދި އުޅޭވަރުގެ ހިރާސް ކަރަފަރަންވާކަމަށް އުފެދިފައިވާ ވަޒީފާގެ ޒުވާބުކުރެވޭކަމަށް، އެ ކަންކަމުގެ ސަބަބުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އަނިޔާވެރިކަން ހުރަސްތަކަށް އެ ކަންކަމަކީ އިދާރީ ގޮތުން ބޭނުންކޮށްފައިވާ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ބަދަލުކޮށްފައިވެއެވެ.

28. އެގޮތުގެ މަތިން ބައްދަލު ލިބިފައި ނުވާތީ، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ކަންބޮޑުވުންތައް ތަހުގީގުކުރުމަށް ބާއްވާފައިވާ މީޓިންގެ ޖެނެރަލް އާއިން މައްސަލަ ބަލައިދޭ ފަރާތަށް ހުށަހެޅިއިރު، އޭގެ ދިނުމަކަށް، އެކަން ނުލިބުނަމަ ވަޒީފާ ދޫކޮށްލުމަށް މަޖުބޫރުވެގެންކަން އަންގައި، މައްސަލަ ބަލައިދީ ފަރާތުން ލިޔުމުން ނޯޓިސް ދިނުމުގެ ގޮތުން އީމެއިލް ކުރިއިރު ކަމަށާއި، މައްސަލަ ބަލައިދީ ފަރާތުން މުސާރަ ހިފަހައްޓަމުން ނިކަމެތި ނިކަމުން ދަރަނިވެރިވާކަމަށް، ވަޒީފާ ދޫކޮށްލުމުގެ ނޯޓިސް ދޭކަމަށާއި، މައްސަލަ ބަލައިދީ ފަރާތުން އިސްތިހާރު ކޮށްފައި ނުވާކަން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ އިސްތިއުފާ ޤަބޫލުކުރި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިކަމުގެ ފުރުޞަތުގެ ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން އަންގަފައި ދިނުމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން އެދިފައިވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އަދި މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ބަލައިދީ ފަރާތުން ދިން ޖަވާބުގައި ވެސް، މައްސަލަ ބަލައިދީ ފަރާތުން މުސާރަ ދިނުމުގައި ނިކަމުން ހިފަހައްޓައިގެނެވި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ފޯނު އިސްތިއުފާގެ އީމެއިލް ބަލައިގަނެ، އެފަރާތް އެދިފައިވާ ގޮތަށް ވަޒީފާ ދޫކޮށްލުމަށް އެދުނު ލިޔުމުގެ ނޯޓިސް އަންގާފައިވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބުނެފައެވެ. މި މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ކުރިމަތިވެފައިވަނީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލްގެ ހާލަތެއްކަމަށް އެފަރާތުން ބުނެފައެވެ.

ޓްރައިބިއުނަލުން ފާހަގަކުރި ނުކުތާތައް

29. ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ކުރިމަތިކުރާ މަޖުބޫރީ ޙާލަތެއްގެ ސަބަބުން މުވައްޒަފު ވަޒީފާ ދޫކޮށްލުން (constructive dismissal)، މި މަފްހޫމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުޢާމަލާތްތަކުގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ހަމަތަކުގައި ވަކި މަފްހޫމެއްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މަފްހޫމެކެވެ. އެގޮތުން، ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލް (constructive dismissal) ގެ އުސޫލުތައް މި މައްސަލައިގައި ދިރާސާކޮށް ބަލާއިރު، ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލް (constructive dismissal) ގެ ދަށުން މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިވާ 2 (ދެ) ޙާލަތެއް ވަކިން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

30. ފުރަތަމަ ޙާލަތު: ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ޙާލަތު މުވައްޒަފަށް ދިމާވުމެވެ. އެގޮތުން އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އަންނަނިވި ގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން މި ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމާ ކަނޑައެޅިގެން ދިމާލަށް އަމަލުކުރާނަމަ، ވަޒީފާއަދާކުރާ ފަރާތުން ވަޒީފާ ފަރާތަށް އެކަން ހުށަހަޅުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ. މިގޮތުން ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ދިނުމާއި މުއްދަތުގައި އެދިނުމާ ކަންކަން ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ރަނގަޅު ނުކޮށްފިނަމަ، ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިވުމަށް ދޫކުރަން ނޯޓިސް ދިނުމަކާނުލައި ވަކިވުމުގެ ޙައްޤު ވަޒީފާއަދާކުރާ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ."

އަދި އެ މާއްދާގެ (ށ) ގައި އަންނަނިވި ގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކޮށްފިނަމަ، އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނެތި ވަޒީފާ ފަރާތުން އެ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ."

31. ދެވަނަ ޙާލަތު: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޙުސައިން އާސިފް ވ. ފެނަކަ ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް[5] ގެ މައްސަލައިގައި ބަޔާންކުރާގޮތަށް ޙާލަތެއް މުވައްޒަފަށް ދިމާވެފައިވުމެވެ. އެގޮތުން، މުވައްޒަފަށް ވަޒީފާއިން ވަކިވުމަށް މަޖުބޫރުވާ ސަބަބަކީ، ވަޒީފާ ފަރާތުން މުވައްޒަފަށް ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް ދަތިވާފަދަ ހާލަތެއް ކަމާ ކަންތައްތަކެއް ނުވަތަ ކުރިމަތިކުރާ ޙާލަތެއްގެ ސަބަބުން ނުކުތް ނިންމާއެއްކަމުގައި ވާނަމަ، އެ މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިވުމަކީ ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލް (constructive dismissal) އެއްކަމުގައި ބެލިދާނެކަން އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު މައްސަލައިން އެނގެން އޮވެއެވެ. ހަމަ މިގޮތަށް، ވަޒީފާ ފަރާތުން މުވައްޒަފަށް ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް ދަތިވާނޭ ގޮތަށް

[5] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/397 މައްސަލަ

ކަމަށް ކަންތައްތަކަށް ނުވަތަ ކަނޑައެޅިކަމަށް ބާރުލައްވާގެ ސަބަބުން ވަޒީފާގައި ދެމިހުރުމަށް ދަތިވެގެން މަޖުބޫރީ ބާރުތަކެއްގައި މުވައްޒަފު ވަޒީފާ ދޫކޮށްލާ ދޫކޮށްލުމަކީ ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލްގެ ބާރުތަކުގައި ދެކެވެ.

32. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު SC-A/02/2010[6] ޤަޟިއްޔާގައި،

"އާންމު އުސޫލުގެ ގޮތުގައި މަދަނީ މުޢާމަލާތުތަކުގައި ޝަރީޢަތުގެ ބާރު (Onus probandi) އުފުލުމަކީ ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމެވެ. މި ޤާނޫނުގައި ދައުވާކުރާ ފަރާތަކީ ހަމައެކަނި ދައުވާ ކޯޓަށް އުފުލާ ފަރާތް ނޫންކަމާއި އޭގެ ދިފާޢުން ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ދައުވާގެ ދިފާޢުގައި ކަމަށް ދިފާޢީ ދައުވާ ޝަރީޢަތްކުރުމުގައި އުފުލާގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމެވެ، އެހެންކަމުން ދައުވާއެއްގައި އެއް ފަރާތް އަނެއް ފަރާތުގެ ކަނޑައެޅިކަމަށް "ދިފާޢު (Plea)" "ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލުމަށްޓަކާ ދިފާޢީ އެ 'ދިފާޢު' ކަމަށް ދިފާޢުކަން އެނގެން ނޫނަސް ނުވެއެވެ."

މި އިބާރާތުން ބަޔާންކޮށްދެނީ، ޢުމޫމުން މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިވެފައިވަނީ، އެފަރާތަށް ދިމާވި ބާރުތަކާ ދެކެން އަދި އެ ކަންކަމަށް ރައްދުވެ ނިކުތުމުގެ ސަބަބުން މަޖުބޫރުވެގެންކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ޒިންމާއެއްކަން އެނގެއެވެ.

33. މި މައްސަލައިގައި މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކަށް ބަލާއިރު، މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތުން، 09 ސެޕްޓެންބަރު 2024 ގައި މުސާރަ ޖަމާކޮށްނުދީފައިވާ ސަބަބު ސާފުކޮށްދިނުމަށް އެދި "ސަސްޕެންޝަން" ކިޔާ ފަރާތަކަށް ވައިބަރު މެދުވެރިކޮށް ފޮނުވާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

34. 31 އޮކްޓޫބަރު 2024 ގެ 13:14 ގައި މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތުން މަސައްކަތު ރައްދުވާ ފަރާތަށް އީމެއިލް ފޮނުވާފައިވާ، މި އީމެއިލްގައި މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ވިޔަސް ދެނެގަނޭ ޕޮއިންޓުގައި ހުރި މުއްދަތުގައި މުސާރަ ނުލިބޭ އެކަމުގެ ސަބަބާ ބަލައިގަނެވޭނެ ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތާ ދެކޮޅަށް ސާބިތުކުރެވޭ ދަށު ވާހަކަ މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ މަސައްކަތްތަކާ މުވައްޒަފުން ފަހިކުރުމުގައި، މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތް ނޫނީ ސްޓޮކުގައި އަދާކުރުމުގެ ވަޒީފާއިން އިސްތިޢުފާ ދިނުމަށް ގަސްތުކުރާކަން ރަސްމީކޮށް އެންގުމަށްޓަކައި ކޯރުވައިފާ އީމެއިލްކޮށްފައި، ނޮވެންބަރު މަހުގެ 1 ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތުން ހައްޤުވާ އުޖޫރަ ނުދޭނަމަ، މި އީމެއިލަކީ މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތުން ރަސްމީކޮށް ވަޒީފާއިން އިސްތިޢުފާ ދިނުމުގެ ނޯޓިސް އީމެއިލް ކަމުގައި ބަލައި، އިސްތިޢުފާ ދިނުމުގެ ކަންކަން ޤަބޫލުކުރަމުން މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބަލާނަމަ ބަލައިގަނެވިފައެވެ.

6 ޢަބްދުﷲ ނާޝިދު ވ. މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ފާސިއްޔާ

35. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ފޮނުވާފައިވާ އީމެއިލްގެ ޖަވާބުގައި 31 އޮކްޓޫބަރު 2024 ގެ 14:16 ގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުގެ އޮޕަރޭޝަންސް އެންޑް ސަޕޯޓް މެނޭޖަރު ފޮނުވާފައިވާ އީމެއިލްގައި އެންނަނިވި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"Please note that, as per our records, we have processed your salary payment for the one-month annual leave period, which began on July 1st and was paid on July 29th. Following that, from August to October, you were on maternity leave, a benefit provided to employees who plan to return to work after this period. However, maternity leave pay is contingent on the employee's intention to return to the company.

During your conversation with Sanduruwan, you mentioned consulting with your husband before making a final decision on returning, which indicated some uncertainty. This created a need for the company to confirm your return before releasing the maternity leave pay. Additionally, we noted that you filed a resignation on October 8th, which was later withdrawn (deleted on Viber) and sent a farewell message to viber Glam group.

Please understand that annual leave and maternity leave are handled separately. You received your annual leave pay, but maternity leave pay has not been processed due to the resignation filed."

އެހެންކަމުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އަހަރީ ޗުއްޓީ ނިމުމަށްފަހު އޮގަސްޓް މަހުން ފެށިގެން އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް ހުރީ ވިހެއުމާ ގުޅިގެން ދީފައިވާ ޗުއްޓީގައިކަމާއި، އެ ޗުއްޓީގެ މުއްދަތަކީ 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަސްކަން އެނގެއެވެ. އަދި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ވިހެއުމާ ގުޅިގެން ދިން ޗުއްޓީގެ މުސާރަ ނުދީ ހިފަހައްޓާފައިވަނީ އެ ޗުއްޓީއަށްފަހު މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އަނބުރާ ވަޒީފާއަށް ނުނިކުންނާނެކަމަށް މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތަށް ޝައްކުކުރެވުނުކަމަށް މި އީމެއިލަށް ބަލާއިރު އެނގެއެވެ.

36. 31 އޮކްޓޫބަރު 2024 ގެ 23:32 ގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތަށް ފޮނުވި އީމެއިލްގައި އެންނަނިވި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"If the company procedure does not allow salary being paid the way I have requested, please accept and process my formal resignation at your earliest convenience and provide me with a reference letter.

I have been employed here for many years and have enjoyed my work during the course of my employment. Therefore, it has never been my intention to leave the company just like that. However, over the last few months,

I have become very reluctant to return to work due to the work environment being increasingly uncomfortable due to the remarks that have been spread about me and salary not being paid on time while I am away from work during maternity."

ކޮންފިނީގެ އިޖުރާއަތުތަކުގެ ތެރެއިން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މުސާރަ ދެވޭން ނުވާނަމަ، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ އިސްތިއުފާ ޤަބޫލުކޮށް، އިސްތިއުފާ ދިނުމާ ގުޅޭ ކަންކަން ކުރިއަށްގެންދިއުމަށާއި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އާ ކޮންފިނީގައި ވަޒީފާ އަދާކުރިކަން އަންގައިދޭ ލިޔުން ދިނުމަށް މި ލިޔުމުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން އެދިފައިވެއެވެ. މި ލިޔުމުގެ ޖަވާބުގައި 04 ނޮވެންބަރު 2024 ގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުގެ އޮޕަރޭޝަންސް އެންޑް ސަޕޯޓް މެނޭޖަރު ފޮނުވާފައިވާ ލިޔުމުގައި އަންނަނިވި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"We acknowledge receipt of your resignation. Please note that, unfortunately, we are unable to release maternity leave benefits, as these are extended to employees who confirm their intent to work following leave period.

Additionally, regarding your reference letter, I have informed Ms. Nada, and she will be in touch with you regarding this matter.

Thank you once again for your contributions, and we wish you all the best in your future endeavors"

37. މި މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތަށް، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ލިޔުންތަކަށް، އެންމެ ފަހުން 04 ނޮވެންބަރު 2024 ގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ފޮނުވާފައިވާ ލިޔުމަށް ބަލާއިރު، މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ އިސްތިއުފާ ޤަބޫލުކޮށް، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާކަމަށް ބެލެވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުގެ ވަޒީފާއިން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަކިކޮށްފައިވާ ތާރީޚަކީ 04 ނޮވެންބަރު 2024 ކަމުގައި ބަލަންޖެހޭކަމުގައި ދެކެމެވެ.

38. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަލާއިރު، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާ ހިލާފަށް އަމަލުކުރުމުން ނުވަތަ ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ކަނޑައެޅިގެން ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމާ ހިލާފަށް އަމަލުކުރުމުން ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ކުރާ ނުރަނގަޅު އަމަލު އެފަރާތަށް އަންގައި އެކަން ރަނގަޅު ކުރުމަށް މުއްދަތެއް ދީ ނޯޓިސްގެ މުއްދަތުގައި އެކަމެއް ރަނގަޅު ނުކޮށްފިނަމަ، ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ނޯޓިސް ދިނުމަކާނުލާ ވަޒީފާއިން ވަކިވެވިދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވިޔަދާ ގެޔިގެންދު ޓޯއްޕީގައި ހުރިއިރު މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތަށް ހައްޤުވާ އުޖޫރަ ދީފައިނުވާތީ އެކަމާ ގުޅިގެން 31 އޮކްޓޫބަރު 2024 ގައި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުން މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތަށް ފޮނުވި އީމެއިލްގައި ވިޔަދާ ގެޔިގެންދު ޓޯއްޕީގެ މުއްދަތަށް ދޭންޖެހޭ މުސާރަ ނުދައްކާތީގައިވާނަމަ ވަޒީފާއިން ވަކިވުމަށް އެދޭ ކަމުގައި ބަޔާންކޮށް އެކަން ރަނގަޅު ކުރުމަށް ފުރުސަތު ދީފައިވާއިރު، އެކަން ރަނގަޅުކޮށްފައި ނުވާތީއާއި، މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ވިޔަދާ ގެޔިގެންދު ޓޯއްޕީގައި މުއްދަތަށް ދޭނީ މުއްދަތުގެ އުޖޫރަ ނުދިނުމުން ނިކުމެ ނިކުމުން ދަމަހައްޓައިފައިވާކަން އެނގެން އޮންނާތީއާއި، ވިޔަދާ ގެޔިގެންދު ޓޯއްޕީގައި މުއްދަތަށް އިތުރު މުއްދަތުގައިވެސް އެކަން މުއްދަތު ފުރުސަތަށް އެއްފަދައިން އެ މުއްދަތު ދިންކަމަށް އުޖޫރަ ދިނުމަށް ޖެހޭކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މިފަދައިން އުޖޫރަ ނުދީ ހިފަހައްޓައިފިނަމަ މި ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާ ހިލާފުކަމުގައި ދެކެވެ. އަދި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ އިސްތިއުފާ ޤަބޫލުކޮށް، އިސްތިއުފާއާ ގުޅޭ ކަންކަން އަވަސްކޮށްދިނުމަށް އެދި 31 އޮކްޓޫބަރު 2024 ގައި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުން މައްސަލަ ރައްދުވާ ކުންފުންޏަށް ކުރި މެއިލްގެ ޖަވާބުގައި 04 ނޮވެންބަރު 2024 ގައި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތަށް ފޮނުވި މެއިލްގައި އިސްތިއުފާ ދިނުމުގެ ކުރިން މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތް ދިނުން ޖެހޭމުއްދަތާ އެއްވަރު ނޯޓިހެއްގެ ވާހަކަ ބަޔާންކޮށްދީފައި، މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ އިސްތިއުފާ ބަލައިގަނެ އެކަން ޤަބޫލުކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮތެވެ. 04 ނޮވެންބަރު 2024 ގައި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތަށް ފޮނުވި އީމެއިލް ފިޔަވައި އިތުރު އެހެން އީމެއިލްއެއް ނުވަތަ ލިޔެކިޔުމެއް އެފަރާތުގެ އިސްތިއުފާއާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ފޮނުވާފައިވާކަން މި މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅާ ލިޔެކިޔުންތަކުން ބެލުމުން އެނގެން ނެތެވެ. އެހެންކަމުން، މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިވުމަށް އެދިފައިވަނީ، ވަޒީފާއިން ވަކިވުން ފިޔަވައި އިތުރު ގޮތެއް ހުރިހާ މަސައްކަތްކޮށް، އެހެން ގޮތެއް ނެތިގެން ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތުން ކުރިމަތިކުރި ދަތި ހާލަތުގެ ސަބަބުން ކަމުގައި ބެލެވެއެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އާދަޔާ ޚިލާފް (ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލް) ގެ ގޮތުގައި ބެލެވެއެވެ.

ސާބިތާ އިބްރާހީމް[7] ގެ މައްސަލައިގައި، މުވައްޒަފާ ވަޒީފާ ޒިންމާ ދޫކުރު ވަގުތާ އެއްބަސްވުމާ ވަޒީފާ ފަރާތުން ހިފެހެއްޓުމަށް، ހާއްސަކޮށް، އުޖޫރަ ދިނުމުގައި މަސައްކަތާ ހިފެހެއްޓުމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާފަދަ ހާލަތެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ.

39. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތަކާއި އެކުގައި މަތިން ހުރުމުން، 04 ނޮވެންބަރު 2024 ގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް މައްސަލަ ބަލައިދިނުމާ ފަރާތުގެ ވަޒީފާއިން ވަކި ވަކިކުރި، ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލް އެއްކަމުގައި ބުނެފައެވެ. އަދި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިވެގެންދިޔައީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތުގައި ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު މާއްދާގެ (ށ) އަށް ރިއާއަތްކޮށް، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނެތި ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފަކަށް ލިބިދޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދޭންވާކަމުގައި ދެކެވެ.

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ނުދިޔަ ކަމަށް ބެލުން

މި ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ހާޒިރުކުރި ހެކިން

40. އިސްވެ މި ތަފްޞީލުގެ 39 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިވީ ވަކިވުމަކީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލް އެއްކަމުގައި ބުނެފައިވީނަމަވެސް، އެގޮތަށް މުވައްޒަފުން އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނެތި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވާ މުވައްޒަފުން ބަލަންވާނީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

41. އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުން އެ މުވައްޒަފަކަށް ލިބިދޭ ޤާނޫނީ ހައްގުތަކުގެ ތެރޭގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

(1) "މުވައްޒަފަކު ކުރިން އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާގައި އަލުން ބަހައްޓައިދިނުމާއި ހާއްސަ އެއްވެސް ގެއްލުމެއްގައި ވަޒީފާއިން ވަކިވުމާ ގުޅިގެން ނުބެލުމަށް އަމުރުކުރުން؛

(2) މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާއާގައި، ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ އެހެން ވަޒީފާއެއްގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އަމުރުކުރުން، އަދި އެހެނިހެން ބެނިފިޓްތަކާ ނުވަތަ ވަޒީފާ ޒިންމާއި މުވައްޒަފަކު ދެމުން އައިސްފައިވާ ސަރުކާރުގެ މުއާމަލާތްތައް އެއްގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް، ވަކި މުއްދަތަކަށް ފަހުގައި އެ ވަޒީފާގެ އިތުރުކުރުމަށް އަމުރުކުރުން؛

[7] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/359 ގެ މައްސަލަ

www.employmenttribunal.gov.mv info@employmenttribunal.gov.mv (+960) 3307701

(3) ދި މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ބަދަލުދިނުމަށް އަމުރު ކުރުން."

42. އަދި އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ގަވާއިދާ ގުޅޭގޮތުން އަސްލާމް ވަޙީދު ދ. މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް[8] ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން އަންނަނިވި ގަވާއިދު ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

"... އަދި ނުރުހުމުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވޭ ފަރާތަކަށް ބަދަލުދޭންވާނީ އޭނާއަށް ހުރި ވަކިކުރެވުނު ހުރި ވަޒީފާގައި އޮތުން ބަދަލުދިނުމަށް ނުވަތަ އެވަޒީފާއާ އެއްފަދަ އެހެނިހެން ވަޒީފާއަކަށް ބަދަލުވުމަށް ކަމުދާނެ ވަގުތާއި..."

އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި އެންމެ އަދުލުވެރި ނިންމުމަކަށް ވާނީ، އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނެތި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި މުވައްޒަފަށް ލިބެންވާނެ ބަދަލު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަޔާންކުރާ އަސާސްތަކާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތަށް އަދަދެއް ކަނޑައަޅައި މަދުވެގެން އަހަރު ދޫކުރެވިދާނެ ކަމުގައިވާތީ، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން ލިބެމުން ދިޔަ މުސާރައާއި އެލަވަންސްތަކުގެ މިންވަރަށް ބަލައި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ދިނުމެވެ. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު އަދަދު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ތިރީގައެވެ.

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ވިއްކާ ގެއްލުނު ދުވަސްތަކުގެ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ އުޖޫރަ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ދިނުން.

މި ޓްރައިބިއުނަލުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ފާހަގަކުރި ކަންކަން

43. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވިއްކާ ގެއްލުނު ދުވަސްތަކުގައި ހުރި މުއްދަތުގައި 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު، ސެޕްޓެމްބަރު އަދި އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ މުސާރައިން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދިފާޢުކުރަމުންދާތީ، އެހެންކަމުން ވިއްކާ ގެއްލުނު ދުވަސްތަކުގެ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ އުޖޫރަ ދިނުމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ މަސައްކަތް އަދާކުރަމުންދިޔަ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން އެދިފައިވެއެވެ.

ޓްރައިބިއުނަލުން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތައް

44. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތާ ދެމެދު ސޮއިކުރެވިފައިވާ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގެ 27 ވަނަ މާއްދާގައި އަންނަނިވި ގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[8] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/555 ޤަޟިއްޔާ

"Upon childbirth, a female Employee shall be granted 60 (sixty) calendar days' maternity leave. The female Employee may at her discretion take no more than 50% of her maternity leave 30 (Thirty) days prior to her estimated date of delivery and the remainder thereafter, after providing a medical certificate from a licensed medical practitioner attesting to the estimated date of her delivery. A female Employee is entitled to an additional 28 (Twenty Eight) days special maternity leave prior to or after delivery if she provided medical certificate from a licensed medical practitioner providing either ill health prior to delivery or ill health of the infant thereafter."

އެހެންކަމުން، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އެކުލަވާލާފައިވާ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގައި ވިހެއުމާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ހައްޤުވާނީ 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ ޗުއްޓީއެއްކަމުގައި ސާފު އިބާރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

45. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އަންނަނިވި ގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"އަންހެނުން މުވައްޒަފަކު، ވިހާނެކަމަށް ލަފާކުރާ ދުވަސް ބަޔާންކޮށް، ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ ސިއްޙީ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތަކުން ދޫކުރާ މެޑިކަލް ސެޓްފިކެޓް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ މުވައްޒަފަކަށް، ވިހެއުމާ ގުޅިގެންދޭ 60 ދުވަހުގެ ޗުއްޓީ ދޭންވާނެއެވެ. ވިހެއުމާ ގުޅިގެންދޭ ޗުއްޓީ ދިނުމުގައި ވިހާނެކަމަށް ލަފާކުރާ ދުވަހުގެ ކުރިން އެންމެގިނަވެގެން ދެވޭނީ 30 ދުވަހުގެ ޗުއްޓީއެވެ. މިގޮތުން ދިނުން އޮތުމަކުން، ވިހެއުމާ ގުޅިގެންދޭ ޗުއްޓީ ފުރިހަމަވުމުން ވަޒީފާއަށް ނުކުތުން އެމުވައްޒަފަކަށް މަނާވެއް ނުވާނެއެވެ."

46. މި މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ދަރިފުޅާ ވީހޭ މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތާ ދިމާސާކުރުވި، އެފަރާތަށް ޖަވާބު ދޭ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު ދެވިފައިވިނަމަވެސް، މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން ޖަވާބު ދޭ ހުށަހަޅާފައެއް ނުވެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން މި ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުން ބެލުމުން، މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން 31 އޮކްޓޫބަރު 2024 ގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ފޮނުވާފައިވާ ލިޔުމުގައި، އޯގަސްޓު މަހުން ފެށިގެން އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ހުރީ ވިހެއުމާ ގުޅިގެން ޗުއްޓީގައިކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އޯގަސްޓު މަހުން ފެށިގެން އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ހުރީ ވިހެއުމާ ގުޅިގެން އެފަރާތަށް ހައްޤުވާ ޗުއްޓީގައިކަން އެނގެން އޮތެވެ.

47. 31 އޮކްޓޫބަރު 2024 ގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތަށް ފޮނުވި ލިޔުމުގައި ވިހެއުމާ ގުޅިގެންދޭ ޗުއްޓީގެ މުއްދަތަށް އެދި 01 ނޮވެމްބަރު 2024 ގެ ނިޔަލަށް ދިގުކުރުމަށާއި، ވަޒީފާ ދޫކޮށްލުމަށް ނޯޓިސް ދޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މި ލިޔުމުގެ ޖަވާބުގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން 31 އޮކްޓޫބަރު 2024 ގައި

www.employmenttribunal.gov.mv info@employmenttribunal.gov.mv (+960) 3307701

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ޚިދުމަތުގައި ޕްރޮބޭޝަނުގައި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އޮގަސްޓު މަހުން ފެށިގެން އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް ހުރި މުއްދަތާ ގުޅިގެން ޚިދުމަތުގައި ކަމަށާއި، މުއްދަތާ ގުޅިގެން ޚިދުމަތުގެ މަސައްކަތް ރިވިއުކުރާނީ އެ ޚިދުމަތްއަދާކުރާ އަނބުރާ ވަޒީފާއަށް ނުކުންނަން ގެނެސްދޭތޯ ފާސްކުރާކަމަށް، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާ މުއްދަތާ ގުޅިގެން ޚިދުމަތުގައި އަނބުރާ ވަޒީފާއަށް ނުކުންނަން އެފަރާތުން މުވައްޒަފު ދޫކޮށްލުމަށް ބަލާނަމަ ޖަވާބުދާރީވުމަށް އަންގައި އޮތުމެވެ. އަދި ފަހުން މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން 04 ނޮވެންބަރު 2024 ގައި ޚިދުމަތުގައި ޕްރޮބޭޝަން، މުއްދަތާ ގުޅިގެން ޚިދުމަތުގެ މަސައްކަތް ރިވިއުކުރެވުނު ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ނުކުންނަން ގެނެސްދޭތޯ ފާސްކުރާކަމަށް ބައްލަވާ އެދި ބަޔާންކުރެވުނު އަންގައި ލިޔުމެއް އެކުލަވާ ދޫކުރެއްވި ކަމަށް، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މި ފައިސާ ދިނުމުގެ ކުރިން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އަނބުރާ ވަޒީފާއަށް ނުކުންނަން ގެނެސްދިނުމަށް ކުރިން ނިންމާފައިވާކަން ބައްލަވާފައިވާތީ، ބައްލަވައިދެވުނު ޕްރޮބޭޝަން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް މުއްދަތާ ގުޅިގެން ޚިދުމަތުގައި ހުރި މުއްދަތުގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މުސާރަ ދިނުމަށް އެދިފައިވާކަމަށް، މުސާރަ ދިނުމުގެ ވިސްނުމެއްވެސް މައްސަލަ ރައްދުވި ކުންފުނީގެ ނުވާކަން އެނގެއެވެ.

48. މުއްދަތާ ގުޅިގެން ޚިދުމަތުގައި އަންހެން މުވައްޒަފުން ލިބޭ މުއްދަތުގައި އެ މުވައްޒަފުން އުޅޭނަމަ ދޫކުރާ ޗުއްޓީ ބަލާއިރު، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 43 (ނ) މާއްދާގައި އަންނަނިވި ގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ.

"މުއްދަތާ ގުޅިގެން ލިބޭ ޚިދުމަތުގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ އަންހެން މުވައްޒަފަކު އިންތިހާރު ބޭނުން މުސާރަ އެކުލަވާ ދޫކުރާނެއެވެ.
މިގޮތުން އެކުލަވާ ދައްކާނީ މުސާރައިގެ ފައިސާ ދޫކޮށް، އެހެންކަމަށް މުސާރައާ ދޫކުރުމެވެ."

މި މާއްދާއަށް ބަލާއިރު މުއްދަތާ ގުޅިގެން ލިބޭ ޚިދުމަތުގައި އިންނަ މުއްދަތުގައި އެ މުވައްޒަފުގެ މުސާރަ ދޫކުރުން ލާޒިމުކަން އެނގެއެވެ.

49. މިގޮތުން ބައްލަވައިދެވުނު އެހެންނަމަވެސް ކުންފުނީގެ ބެލުމުން، މުއްދަތާ ގުޅިގެން ޙައްޤުވާ ޚިދުމަތުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ހުރި މުއްދަތުގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އިތުރު ދިނުމަށް އެދިފައިވާކަން އެނގެންނެތީ، އަދިއެހެން މި މުއްދަތުގެ އިތުރު ނުދީ ހިފަހައްޓާފައިވާ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން ކުރިއެރުވުމަށް ކަޑައަޅާފައިވާ ދެމެދު، 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓު މަހުން ފެށިގެން އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް ހިސާބުކުރެވޭ 3 (ތިނެއް) މަހުގެ މުސާރަގެ އިތުރު ނަގައިދިނުމަށް ޙުކުމްކުރެވެއެވެ.

50. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތާއި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތް ދެމެދު އެކުލަވާލެވިފައިވާ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ޕްރޮބޭޝަން މުއްދަތުގެ ފަހުން މުސާރައިގެ ގޮތުގައި ދިނުމަށް -/3000ރ (ތިން ހާސް ރުފިޔާ) އާއި

އިނާޔަތްގެ ގޮތުގައި -/5000ރ (ފަސް ހާސް ރުފިޔާ) ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، މި އެއްބަސްވުމަކީ 08 އޮކްޓޫބަރު 2018 ގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމެއްކަމުގައިވާތީއާއި، އެންމެ ފަހުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ސަލާން ކޮށްދީފައިވަނީ ޕްރައިވެޓް ތިލަފުށީގެ ފަރާތުން މުސާރަ ދިން މަސް ކަމުގައިވާ، 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ މުސާރަ ސްލިޕަށް ބެލުމުން، އަސާސީ މުސާރައިގެ ގޮތުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް -/3000ރ (ތިންހާސް ރުފިޔާ) އާއި، އިނާޔަތްގެ ގޮތުގައި -/13200ރ (ތޭރަހާސް ދުއިސައްތަ ރުފިޔާ) އާ އެކު ޖުމްލަ -/16200ރ (ސޯޅަ ހާސް ދުއިސައްތަ ރުފިޔާ) ލިބޭކަމަށާއި، އޭގެ ތެރެއިން ޕެންޝަނަށް ޖަމާކުރަންޖެހޭ ފައިސާ އުނިކުރުމަށްފަހު ބާކީ އަދަދު މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދިފައިވާކަން އެނގެން އޮންނާތީއާއި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ބޭންކް އޮފް ކޮށްދީފައިވާ އެކައުންޓް ސްޓޭޓްމަންޓަށް ބެލުމުން 29 ޖުލައި 2024 ގައި ސަލާން ކޮށްދީފައިވާ ޕްރައިވެޓް ތިލަފުށީގެ ފަރާތުން މުސާރައިގެ ގޮތުގައި -/15990ރ (ފަނަރަހާސް ނުވަ ސަތޭކަ ނުވަދިހަ ރުފިޔާ) މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ އެކައުންޓަށް ޖަމާކޮށްފައިވާތީއާއި، މިއީ އެ މަހުގެ ޕެންޝަން ފައިސާ ކަނޑައިގެން -/210ރ (ދުއިސައްތަ ދިހަ ރުފިޔާ) ކެނޑުމުން ބާކީ ފައިސާކަން 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ މުސާރަ ސްލިޕަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނާތީ، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުގެ ވަޒީފާގާ ގުޅުން ފަހުން އެފަރާތުގެ އުޖޫރައަށް ބަދަލު އައިސްފައިވާކަމަށް ބެލެވެއެވެ.

51. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ލިބުމާ ގުޅިގެން ކޮއްޗެއްގެ 3 (ތިނެއް) މަހުގެ އުޖޫރައިގެ ގޮތުގައި -/48,600ރ (ސާޅީސް އަށް ހާސް، ހަ ސަތޭކަ ރުފިޔާ) މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭ ކަމުގައި ބެލެވެއެވެ.

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ނެގުމަށް ކުރުމާ ހަމައަށް ފާއިތުވި ދުވަސްތަކަށް މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާއި، ބަދަލުން މަހުގެ އިނާޔަތް ނަގައިދިނުން ހުރިހާ އެއްޗެއް ބެލުން

މި ޝަކުވާގާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

52. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ނެގުމަށްއަމުރުކުރަން ކަނޑައަޅާއިރު، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން، އަނބުރާ ވަޒީފާއަށް ނެގުމަށްއަމުރާ ތާރީޚާ ހަމައަށް ފާއިތުވާ ދުވަސްތަކުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން ނަގައިދިނުމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް އެދިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މި ފައިސާ ނަގައިދިނުމަށް، އެ މުއްދަތުގައި ބަދަލުން މަހުގެ ގޮތުގައިވާ އާއި ބަދަލުން މަހުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް

ވަޒީފާއެއް ނެތި، ތެއްތެ ކުއްޖަކު ވިޔަ، އިތުރު ޚަރަދުތަކެއް ކުރަންޖެހި ގިނަ މާލީ ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވާން ޖެހިފައިވާތީ، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ބަރަދާސްތުކުރަން މަދު އިންސާފު ހަމައިދިނުމަށްޓަކައި އެދިފައިވެއެވެ.

ޓްރައިބިއުނަލުން ފާހަގަކުރާ ކަންކަން

53. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތާއި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތާ ދެމެދު 08 އޮކްޓޫބަރު 2018 ގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމަށް ބެލުމުން މި އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތަކީ 2 (ދޭއް) އަހަރު ދުވަސްކަން އެއްބަސްވުމުގެ 8 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެއެވެ. އަދި ވަޒީފާގެ ފަރާތުން އެދުނަމަ، އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރެވިދާނެކަމަށް ވެސް މި އެއްބަސްވުމުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ މުސާރަ ސްލިޕަށް ބެލުމުން، 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ މުސާރަ މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދީފައިވާކަން އެނގެން އޮންނާތީއާއި، މި ރައްދުގައި ވެސް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޕޭމަންޓްވައުޗަރަކުން ބެލުމުން 04 ނޮވެންބަރު 2024 ގެ ހަވާލާދީފައިވާ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ހުރި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވުނު ބަޔާނެއް، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތާއި ވަޒީފާގެ ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މައްސަލަ ރައްދުވާ ކުންފުނީގެ ދާއިމީ މުވައްޒަފަކު ކަމުގައި ބަލަހައްޓާނެކަމުގައި ދެކެވެ.

54. މިސާލު މި ރައްދުގެ 39 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިވި ވަކިވުމަކީ، ވަޒީފާގެ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރޮޖެކްޓު ނިމުމުގެ ޙާލަތެއްކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފަ، އެހެން މުވައްޒަފުންނާ އެކަނިވެރިވާ ސަބަބެއްނެތި ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަންކަމަށް ވަޒީފާގެ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

55. އެކަނިވެރިވާ ސަބަބެއްނެތި މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިކަމަށް ކަނޑައަޅާ ޙާލަތެއްގައި މުވައްޒަފަށް ދިނުމަށް ޙުކުމްކުރާނެ ބަދަލުތަކުގެ ތަފްޞީލު ވަޒީފާގެ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ބަދަލު ދިނުމަށް އަމުރުކުރަން ހިމެނެއެވެ. އަދި އެ މާއްދާގެ (ރ) ގައި އަންނަނިވި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"ބަދަލުދިނުމުގެ އަދަދަކީ ޓްރައިބިއުނަލުން ނިންމުމުގައި، ބަދަލުދޫކުރުމާބެހޭ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމަށް އެކަނިވެރިވާގޮތަކަށް އަދި އިންޞާފުވެރިކަމަށް ޓްރައިބިއުނަލަށް ފެންނަ އަދަދަކަށެވެ. މިފަދައިން އަދަދު ކަނޑައަޅުއްވާއިރު، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން އަމަލުކުރިގޮތާއި އެމުވައްޒަފަކަށް ސީދާގޮތުން ލިބުނު ގެއްލުމާއި، އެމުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން މުވައްޒަފަކު ކަމުގައި ހުރި އަހަރުތަކުގެ ސަބަބުން ކަމަށްވާނަމަ، އެކަމުގައި އޭނާ ބައިވެރިވި މިންވަރަކީ ހިއްސާ ކުރަންޖެހޭނެއެވެ. މުވައްޒަފަކަށް ބަދަލު ދިނުމުގައި، އޭނާ ވަޒީފާއިން

ވަކިކުރި މި ގާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމަކަށް ބިނާކޮށް ކަމުގައިވާނަމަ، އެކަމަށްޓަކައި އެމުވައްޒަފަކަށް އިތުރު އަދަދެއްގެ ފައިސާ ދިނުމަށް ޓްރައިބިއުނަލަކަށް އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ."

56. ހަމަމިއާއެކު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ވިލާ އެޑްވަޓައިޒިންގ ސަރވިސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. އަބްދުއްރަޝީދު ހާޝިމް[9] ފައިސަލާގައި، މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މައުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަމާއި އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކޮށްފައިނުވާ ކޮންމެ މައްސަލައެއްގައި އާންމުކޮށް ނަގައިދެވޭން ބަދަލުގެ ވަކި މިންވަރެއް ކަނޑައެޅި ބައްލަވާފައި ނުވާކަމާއި، ކޮންމެ މައްސަލައެއްގައި ވެސް އަދުލުވެރި ބަދަލެއް ކަނޑައަޅަނީ އެ މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެންކަމަށް ބައްލަވާފައިވެއެވެ.

57. ކަންމިހެން ހުރުމުން، މީގެ ކުރިން މި ސުވާލުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކަށް ބަލާއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ[10] ގެ މައްސަލައިގައި މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވަނީ، މައުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަމާއި، އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމު ކުރުމަކާ ނުލައި ކަމުގައިވާތީ، އޭނާއަށް 06 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ އަސާސީ މުސާރައާ ވަރަށް ދިނުމަށް ނިންމާފައިވެއެވެ. އަދި މި މައްސަލައަށް ތާއީދުކޮށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އާމިނަތު އަރޫސާ ވ. [illegible] [illegible] ކޮމިޝަނުގެ އިދާރާ[11] ގެ މައްސަލައިގައި [illegible] ނަގައިދިނުމުގެ ފައިސާގެ މިންވަރުގެ ބަދަލުގައި، އާމިނަތު އަރޫސާ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިއިރު، އޭނާއަށް ލިބެމުންދިޔަ އަސާސީ މުސާރައިގެ ނިސްބަތުން 06 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަށް މުސާރަ ލިބެމުންދާނަމަ އަތުވާނޭ ބަދަލުގެ ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދެއްވާފައިވެއެވެ. އަދި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަދުލުވެރި ބަދަލުގެ ގޮތުގައި، އިސްތިޢުފާދިނުމަށް ކުރިން ފާހަގަކޮށް އެފާހަގަކޮށް އަދާކުރުމުން ދިނަ ވަޒީފާއެއްގެ 06 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ އަސާސީ މުސާރަ ދޫކުރުމަށް ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އާދިލް އަޙްމަދު އަދި އިތުރު 4 ފަރާތެއް ވ. މޯލްޑިވްސް އިންޓަގްރޭޓަޑް ޓޫރިޒަމް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް[12] ގެ މައްސަލައިން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. ހަމައެފަދައިން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ޕވޓ ލޓޑ ވ. މުޙައްމަދު މުނާޒު[13] ގެ މައްސަލައިގައި މުޙައްމަދު މުނާޒު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވަނީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މުޙައްމަދު މުނާޒަށް އަނބުރާދެއްވުން ދިނަ ވަޒީފާ ނުލިބުނަ އެ ފަރާތުގެ އުޖޫރަ ވަޒީފާއަށް، އެއީ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިއިރު

---

[9] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/190 މައްސަލާ
[10] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/67 މައްސަލާ
[11] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/12 މައްސަލާ
[12] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/31,32,33,34,35 މައްސަލާ
[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/82 މައްސަލާ

ލިބެމުންދިޔަ އަސާސީ މުސާރައިގެ 06 (ހައެއް) މަސް ދުވަހަށްވާ ފައިސާ ޝާކީއަށް ޙައްޤުވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގައި ޢާއްމު އުސޫލުގެ ގޮތުން 06 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ އަސާސީ މުސާރަ ނަގައިދިނުމަށްވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

58. މި ޙުކުމުގެ 50 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ އަސާސީ މުސާރައަކީ -/3000ރ (ތިން ހާސް ރުފިޔާ) ކަން އެނގެން އޮވެއެވެ. އެހެންވެ މި ޙުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަސްކޮށްލާކަމުގައި ނަގައިދިނުމާއި ބަދަލު ކަމުގައިވާ އަސާސީ މުސާރަ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ނަގައިދޭނީ، އެ ބަދަލު ފެށޭނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން 08 ނޮވެމްބަރު 2021 ގައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ 'އެންމެ ކެޓެގަރީން ދޫނުޖެހޭ އުޖޫރަ ކަނޑައަޅާ އަދަދު' ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އެންމެ ކުޑަ މުސާރައިގެ ގޮތުގައި މުވައްޒަފުން ދޫނުޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުސާރައަށްވުރެ ކުޑަ އަދަދަކަށްކަމުގައިވާތީ، ހަމައެކަނި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން އަސާސީ މުސާރައިގެ ގޮތުގައި ލިބެމުންދިޔަ ފައިސާގެ ނިސްބަތުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމަކީ އިންސާފުވެރި ގޮތް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި އިންސާފުވެރި ނިސްބަތަކަށްވާނީ، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ލިބެމުންދިޔަ ފައިސާގެ ނިސްބަތުން 06 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ އުޖޫރައިގެ ގޮތުގައި ޖުމުލަ -/97,200ރ (ނުވަދިހަ ހަތް ހާސް، ދުއިސައްތަ ރުފިޔާ) ބަދަލުގެ ގޮތުގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދޫކޮށްދޭކަމުގައި ކަނޑައަޅާކަމުގައި ދެކެމެވެ.

59. ރަމަޟާން މަހުގެ އިނާޔަތް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ނަގައިދޭން އެދޭތީ ބަލާއިރު، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އަންނަނިވި ޢިބާރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"ވަޒީފާ އަދާކުރާ ކޮންމެ ދިވެހި މުވައްޒަފަކަށް ރަމަޟާން މަހުގެ އިނާޔަތުގެ ގޮތުގައި ކޮންމެ އަހަރަކު ރަމަޟާން މަސް ފެށުމުގެ ކުރިން 3000 (ތިން ހާސް) ރުފިޔާ ދޭންވާނެއެވެ."

60. އެހެންވެ މި ޙުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިވި ވަކިވުމަކީ ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލްއެއްކަމުގައި ބެލެވިފައި ވާތީ، އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި މުވައްޒަފަކަށް ލިބެންވާކަމަށް ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އެންމެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ އެފަދަ އަދާކުރަމުން ދިޔަ އަސާސީ ޙުޤޫޤު ކުޑަކުރުން އެކަމާ މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުގެ އަމަލަކުން ކަމުގައި ބެލުމުން އެހެންވެ މި ޙުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، 1446ހ. ވަނަ އަހަރުގެ ރަމަޟާން މަހުގެ އިނާޔަތުގެ ގޮތުގައި -/3000ރ (ތިން ހާސް ރުފިޔާ) އަދި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދޫކޮށްދޭ ފައިސާއެއްކަން ކަނޑައަޅައިދޭކަމުގައި ދެކެމެވެ.

ޕިއުނިޓިވް ޑެމޭޖަސް (Punitive Damages) ނަގާދިނުމާއި ބެހޭ.

މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

61. މި މައްސަލައިގައި މަސައްކަތު ހައްދުވި ފަރާތުން އަމަލުކުރަންވީއިރު ގޮތަށް ބަލައި 03 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ މުސާރައާއި އިތުރުން ޕިއުނިޓިވް ޑެމޭޖަސް (Punitive Damages) ގެ ގޮތުގައި ނަގައިދިނުމަށް އެދޭކަމަށާއި، ސަބަބަކީ، މަސައްކަތު ހައްދުވި ފަރާތުން ކަނޑައެޅިގެން ވަޒީފާއިން ގާނޫނުގެ އަސާސީ ކަންތައްތަކާ ޚިލާފުވެ، މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ބައްދުވާ އުޖޫރަ ނުދީ އޮތުމާއި، މަސައްކަތު ހައްދުވި ފަރާތުން މި މައްސަލައަށް ޖަވާބުދާރީވެވަޑައިނުގަތުމާއި، ވިއްޔާ ގެއްލުންތައް ކޮށްޓީގެ މަސްހޫ މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ނުލިބޭ ގޮތަށް އަދަބުކޮށްފައިވާތީ، އުޅޭނަމައި ވިއްޔާ ގެއްލުންތައް ކޮށްޓީ ދިނުމުގައި ވަޒީފާއިން ގާނޫނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގާނޫނުއަސާސީއާ ހިލާފުވެ ތަފާތުކޮށްފައިވާތީ، މި އަދަބުދޭކަށް އެގްޒެމްޕްލަރީ (Exemplary Damages) ޑެމޭޖަސް ނުވަތަ ޕިއުނިޓިވް ޑެމޭޖަސް (Punitive Damages) ނަގައިދޭން ޝަރުޢީކޮށްދޭގައި ދެއްކެވުމަށް މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބޭނުންކުރައްވައެވެ.

ޓްރައިބިއުނަލުން ފާހަގަކުރި ކަންތައް

62. ޕިއުނިޓިވް ޑެމޭޖަސް (Punitive Damages تعويضات تأديبية) އަކީ ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ގެއްލުމުގައި ކުރަ ނުރަނގަޅުކަންތަކުގެ އަމަލުތަކެއް ލިބުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ އިތުރުން އަދަބެއް ދިނުމުގެ ގޮތުންނާއި އަދި އެފަރާތުން އެހެން ފަރާތްތަކަށްވެސް އެފަދަ އަމަލުތަކެއް ކުރުން މަނާކުރުމުގެ ގޮތުން ބަޔަކު ފާސްކުރާ ނިޔާމުތަކުގައި ކަނޑައަޅައި ނަގައިދޭ ބަދަލުތަކެވެ.[14]

63. ޕިއުނިޓިވް ޑެމޭޖަސް ނަގައިދިނުމަށް މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތުން އެދިފައިވީ، މަސައްކަތު ހައްދުވި ފަރާތުން މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އުޖޫރަ ދިނުމުގައި ވަޒީފާއިން ގާނޫނުގައިވާ އަސާސީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވެވަޑައިގެންވާތީއާއި، ވިއްޔާ ގެއްލުންތައް ކޮށްޓީގެ މަސްހޫ ނުލިބޭ ގޮތަށް އަދަބުކޮށްފައިވާތީއާއި، އުޅޭނަމައި ވިއްޔާ ގެއްލުންތައް ކޮށްޓީ ދިނުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގާނޫނުއަސާސީއާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ގާނޫނާ ހިލާފުވެ ތަފާތުކޮށްފައިވާތީއާއި، މި ދެންނެވި ކަންކަމުގައި މަސައްކަތު ހައްދުވި ފަރާތުން ވަޒީފާއާބެހޭ ގާނޫނާ ހިލާފުވެފައިވާ ދަރަޖައަށް ރިޢާޔަތްކުރަންކަން އެދެމެވެ. އަދި، މަސައްކަތު ހައްދުވި ފަރާތުން 31 ޑިސެމްބަރު 2024 ގައި މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ޓާމިނޭޝަނުގެ އިދާރީގޮތުގައި، އޮގަސްޓް މަހުން ފެށިގެން ޑިސެމްބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތް ހުރި ވިއްޔާ ގެއްލުންތައް ކޮށްޓީގައި

[14] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/54 ގަޟިއްޔާ

ކަމަށާއި ވިޔަސް، ގުޅިގެންދާ ޤަވާޢިދާ ގުޅިގެން ލިބޭ މަންފާއަށް ލިބިގެންނާއި ވަޒީފާއަށް އަސްބާބާ ނުކުންނަން ގަސްތުކުރާ މުވައްޒަފުންނަށްކަމަށާއި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން އެ ފައިސާ ދިނުމުގެ ކުރިން އެފަރާތް ގުޅުންހުރި އަސްބާބާ ވަޒީފާއަށް ނުކުންނަކަން ހަޖިއްސާފައިވާކަން ކުރިން ބިނުމުގެ ތަނާވެރިޔާގެ ޢަމަލުތަކުގެ، މިވަޒީފާއިން އުޖޫރަދޭން ހިފަހައްޓާފައިވާ މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މުޅި ދުވަހުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެއްނުވެސް މުއްދަތު ސަބަބަކާ ގުޅިގެން ނުނިކުން އެނގެން އޮތުމުން، މިއީ ވިޔަސް ގުޅިގެންދާ ޤަވާޢިދުގައި އިންސާ ދުވަސްތަކެއް އެކަށީގެންވާ ޚަރަދެއް ނޫނެވެ. މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން އަމަލުކުރަމުންދިޔަ ގޮތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކާ އުނިކަން ލިބިފައިވާތީ، މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ވަޒީފާއާބެހޭ ގާނޫނުގެ 43 (ހ) އާ ޚިލާފުވެގެން ޢަމަލުކޮށްފައިވާތީ، މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ އަމަލުތަކާއި ގާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަން ކުރިކަމާ، މިފަދަ އަމަލުތަކަށް ތަކުރާރުކުރާކަމުން ހުށަހެޅިފައިވާތީ، އެފަދަ އަމަލުތަކަކީ ކުރިން ހުރި ބަޔަކަށް ދިމާވުމުގެ ޖޫރިމަނާގެ ގޮތުގައި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތަށް 1 (އެކެއް) މަސް ދުވަހުގެ އަސާސީ މުސާރައިގެ ގޮތުގައި ދޭން -/3000ރ (ތިންހާސް ރުފިޔާ) ނަގައިދޭންޖެހޭނެކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި އަމުރުކުރުމަށް ނިންމުމަށް ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

ޚަރަދު ދީ ނަގައިދިނުމުގެ ބަޔާން

މި ނިންމާއާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

64. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން މި މައްސަލަ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅުމަށްޓަކައި ވަކީލަކު ހިދުމަތް ހޯދުމަށް ޚަރަދުކުރަންޖެހިފައިވާ -/35000ރ (ތިރީސް ފަސް ހާސް ރުފިޔާ) އަދި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ގާނޫނާ ޚިލާފަށް މުވައްޒަފު ވަކިކުރުމުގެ ސަބަބުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ކުރަންޖެހިފައިވާ ޚަރަދުތަކުގެ ގޮތުގައި، އެ ޚަރަދަކީ މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދިފައިވަނީ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

ޓްރައިބިއުނަލުން ފާހަގަކުރި ކަންތައް

65. ކޯޓުތަކުން ހުކުމްކުރާ މައްސަލަތަކުގައި ޖޫރިމަނާ ކަނޑައަޅާ ދެއްކުމަށް ޝަރީޢަތުން ނަގައިދިނުމުގައި އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އަޙްމަދު ޝަރީފް ވ. އަބްދުއްރަޝީދު އިބްރާހީމް[15] މައްސަލާގައި ދެވިފައިވާ

[15] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/89 މައްސަލާ

ވަޒީފާއިން ޤާނޫނީ ވަކިކުރަން ދިފާޢުވާކަމަށް ބުނާ އުޒުރަކީ ހަމަ ހަގީގަތުގައިވެސް މުވައްޒަފުގެ ވަޒީފާއިން ޤާނޫނީ ވަކިކުރަން ދައްކާފައިވާ ފައިސާއެއްކަން ސާބިތުވެފައިނުވާކަމަށް ބައްލަވާފައިވެއެވެ.

66. އަދި ޤާނޫނީ ވަކީލު ވީ ސަބަބެއް ގުޅުވައިދޭން ނަގައިދެވޭނީ ހަމައެކަނި ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ވަކީލުންނަށްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އަބްދުﷲ ނާޒިރު ވ. ރަޝީދާން ނިޒާމް[16] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އަދި މި ނިންމުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަބްދުﷲ ނާޒިރު ވ. ރަޝީދާން ނިޒާމް[17] ޤަޟިއްޔާގައި ތާއީދުކުރައްވާފައިވެއެވެ.

67. ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި އަންނަނިވި ގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"މި ޤާނޫނުގެ 40 ވަނަ މާއްދާއާއި 44 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޤާނޫނީ ވަކާލާތު ކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޫކޮށްފައިވާ މަސައްކަތެއް ވީ ފިޔަވައި އެހެން އޮންނަންނުވާނެއެވެ."

68. 09 ޖަނަވަރީ 2025 ގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ރަސްމީ ސިޓީއަކުން ލީ ފަރާތުގެ ފަރާތުން މި ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްބަސްވުމެއްގެ ކޮޕީއެއް "ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހުއްދަ" އޮތް ބޭފުޅުން، މި މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ރަސްމީ ސިޓީއަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ ވަކީލަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އަބްދުﷲ ނާޒިރު ވ. ރަޝީދާން ނިޒާމް ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ފަރާތަކުން ނުވެއެވެ.

69. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން މި މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އެސް.އޭ.ޑީ.އެސް ލީގަލް ސޮލިއުޝަންސްގެ ނަންބަރު 2024/2024-14 (PAYMENT RECEIPT) (09 ޖަނަވަރީ 2025) ލިޔުމަށް ބަލާއިރު އިސްވެ މި ބަޔާންގެ 65 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ޤާނޫނީ ވަކީލު ދެއްކިކަމުގެ ލިޔުން ހުށަހަޅާފައިވާތީ، މި ލިޔުމުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ވަކީލު ފީގެ ގޮތުގައި ޖުމުލަ -/35000ރ (ތިރީސް ފަސް ހާސް ރުފިޔާ) ދައްކާ ކަމަށްކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ. އަދި މި ލިޔުމުގައި މި ފައިސާއަކީ ސަރވިސް ޗާޖެއް ފަދަ ފީއެއް ތިރިއޭގާ ދެކެވިފައި ހުރި ކަމަށް ބަލާ މި ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ ހުށަހެޅުން ވަކިކުރުމާއި، ތަފާތުކުރުމުގެ މައްސަލައިގެ ޤާނޫނީ ހިދުމަތުގެ ފީގެ ގޮތުގައި ނަގާފައިވާ ފައިސާކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އަބްދުލް ޝަރީފް ވ. އަބްދުއްރަޝީދު އިބްރާހީމް ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދަ ވަކީލު ވީ ދެއްކިކަމުގެ ލިޔުން

---

[16] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/47 ޤަޟިއްޔާ

[17] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/43 ޤަޟިއްޔާ

މި ޓްރައިބިއުނަލުން ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެން ހުރުމުން. މި ރައުޔުގެ އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ވަކިކުރު ޕޭގެ ގޮތުގައި އުޖޫރައިގެ ދެމަހާ ހިސާބުކޮށްފައިވާ -/35000ރ (ތިރީސް ފަސް ހާސް) ބަދަލުގެ ގޮތުގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދޫކުރުމަށް ކަނޑައަޅަން ފެނެއެވެ.

މައްސަލައިގެ ނިންމުން

ދެންފަހެ، މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކުން ރިޢާޔަތްކޮށް، މި މައްސަލައިގައި ވާސިލްވެވުނީ އަންނަނިވި ނިންމުމަށެވެ.

1. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން އުޖޫރަ ދިނުމުގައާއި ވިޔަފާރި ގެއްލުނު ދުވަހުގެ ދިނުމުގައި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން ވަޒީފާއިން ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ވަކިކޮށްފައިވާކަން ކަނޑައަޅަމެވެ.
2. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިވީ ވަކިވުމަކީ، ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑިސްމިސަލް (constructive dismissal) އުސޫލުގައި ކަނޑައަޅައި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާ ފަރާތެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅަމެވެ.
3. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އެއްވެސް ނޯޓިހެއްނުދީ މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފުކަމުގައި ނޯޓިސްދީގެން އަދި ބުނަނީ، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް މައްސަލަ ރައްދުވި ކުންފުނީގައި އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ނުގެނެވޭނެކަމަށް ކަނޑައަޅަމެވެ.
4. ވަޒީފާ ދޫކުރުމުގެ ނޯޓިހުގެ ބަދަލުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް އުޖޫރައިގެ ގޮތުގައި ޖުމްލަ -/48,600ރ (ސާޅީސް އަށް ހާސް، ހަ ސަތޭކަ ރުފިޔާ) މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދޫކޮށްދިނުމަށް ކަނޑައަޅަމެވެ.
5. އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާނުލައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާތީ، ބަދަލުގެ ގޮތުގައި 06 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ އުޖޫރައިގެ ގޮތުގައި ޖުމްލަ -/97,200ރ (ނުވަދިހަ ހަތް ހާސް، ދުއިސައްތަ ރުފިޔާ) މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދޫކޮށްދިނުމަށް ކަނޑައަޅަމެވެ.

www.employmenttribunal.gov.mv info@employmenttribunal.gov.mv (+960) 3307701

6. މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް 1446ހ. ވަނަ އަހަރުގެ ރަމަޟާން މަހުގެ އިނާޔަތުގެ ޢަދަދުގައި ޖުމްލަ -/3000ރ (ތިންހާސް ރުފިޔާ) މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭކަމުގައި ކަނޑައަޅަމެވެ.

7. މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތާމެދު އަމަލުކުރެއްވި ގޮތަށް ބަލައި، ޕިއުނިޓިވް ޑެމޭޖަސް *(Punitive Damages)* ގެ ގޮތުގައި 1 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ އަސާސީ މުސާރައިގެ ގޮތުގައި ޖުމްލަ -/3000ރ (ތިން ހާސް ރުފިޔާ) މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅަމެވެ.

8. ޤާނޫނީ ހިދުމަތް ހޯދުމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ހަރަދުކުރެއްވި -/35000ރ (ތިރީސް ފަސްހާސް ރުފިޔާ) އަދި މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅަމެވެ.

އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު އަންގާފައި ކަންކަން 03 ޖުލައި 2025 ގެ ކުރިން ފުރިހަމަކޮށް ތަންފީޒުކުރުމަށްފަހު، އެކަން ހަމަޖެހޭގޮތް ރަސްމީ ބަންދުނޫން 03 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލަށް ލިޔުމުން އަންގަން ސާބިތުން ގޮތުޖެހިފްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މައްޗަށް އަންގައި އަމުރުކުރަމުން މި މައްސަލަ ނިންމައިލީމެވެ.

02 ޛުލްޙިއްޖާ 1446

29 މޭ 2025

މި މައްސަލަ ބަލައި ނިންމީ

އިސްމާ އަބްދުލްއަޒީޒް

ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލްގެ މެންބަރު

ނިންމުމާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހޭނަމަ އަމަލުކުރަންވީ ގޮތް

ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އުސޫލާ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލާ ހިލާފަށް، ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލުން ލިބިގެންވާ ބާރުގެ ބޭރުން ބޭނުންކޮށްގެންނަމަ، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކަށް ގެއްލުންވާނަމަ، މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު ހަމަ ކޮންމެ މަސައްކަތްތެރިއަކާއި ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން މި މައްސަލަ ނިންމި ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ. އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ ނިމުނުކަމުގެ ރިޕޯޓު ޝާއިޢުކުރެވިފައިނުވާނަމަ (ރިޕޯޓު ދޫކުރުމަށް ރިޕޯޓަށް އެދުމުން)، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނާނީ ދޫކުރި ތާރީޚުން މައްސަލަ ނިމުނުކަމުގެ ރިޕޯޓު ލިބުނު ތާރީޚުންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް މައްސަލަ ނިމުނުކަމުގެ ޚުލާސާއަކަށް ބިނާކޮށް ވެސް އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

މައްސަލަ ނިމުނުކަމުގެ ރިޕޯޓު ދޫކުރުން

މައްސަލަ ނިމުނުކަމުގެ ރިޕޯޓަށް އެދެންވާނީ އެކަމަށް ޚާއްޞަކުރެވިފައިވާ ފޯމުންނެވެ. އަދި މައްސަލަ ނިމުނުކަމުގެ ކޮޕީއެއް ޝަހާދަތްކުރައްވާ ރިޕޯޓު ދޫކުރެވޭނީ، އެ ރިޕޯޓެއްގައި ހިމެނޭ ކޮންމެ ސަފްޙާއަކަށް -/1ރ. (އެއް ރުފިޔާ) ގެ މަގުން ފީއެއް ދައްކަވަންޖެހޭނެއެވެ.

މައްސަލައިގެ ނިންމުން ތަންފީޒުކުރުން

މައްސަލައިގެ ނިންމުން ތަންފީޒުކުރައްވާނީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން އަންގާފައިވާގޮތަށް، ނުވަތަ މައްސަލައިގެ ނިންމުން ތަންފީޒުނުކުރެވިއްޖެނަމަ އެދި މައްސަލައިގެ ހުށަހެޅި ޓްރައިބިއުނަލުން ހުކުމްކުރެވިފައިވާ، އެ ނިންމުމުގެ ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކައި ސިވިލް ކޯޓަށް ފޮނުވާނެއެވެ. އަދި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ހުށަހެޅި ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނިންމުން ތަންފީޒުކުރުމަށް ބޭނުންނަމަ، އެ ފަރާތަކުން އަމިއްލައަށް ވެސް އެ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.